

**Academy of
Democratic
Modernity**

Η εμπειρία της επανάστασης στο Κουρδιστάν, το γυναικείο κίνημα & η Jineologî, η Δημοκρατική Νεωτερικότητα ως εναλλακτική πρόταση στην καπιταλιστική νεωτερικότητα

*Έκθεση σημειώσεων από το σεμινάριο του Academy of
Democratic Modernity, από συμμετέχοντες/ουσες*

**Ελλάδα
Σεπτέμβριος 2023**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα μπροσούρα αποτελεί σύνοψη του τετραήμερου σεμιναρίου που οργανώθηκε από την Ακαδημία της Δημοκρατικής Νεωτερικότητας (Academy of Democratic Modernity) το Μάιο του 2023 με τη συμμετοχή μελών πολιτικών συλλογικοτήτων, φεμινιστικών ομάδων, ελευθεριακών σχημάτων, κοινοτήτων αγώνα και οικολογικών αγώνων από όλη την Ελλάδα.

1

Την καταγραφή των πρακτικών καθώς και την επιμέλεια του υλικού ανέλαβε ομάδα από τις συμμετέχουσες και τους συμμετέχοντες του σεμιναρίου. Στόχος μας είναι να μπορέσουμε να μοιραστούμε όσα μάθαμε και συζητήσαμε με όλες και όλους όσες και όσους συμμετέχουν σε αναρχικές ή αριστερές οργανώσεις και συλλογικότητες, φεμινιστικές ομάδες, ελευθεριακά σχήματα, συνδικαλιστικά και κοινωνικά μορφώματα, καθώς και όσες/όσους συμμετέχουν σε οικολογικούς αγώνες και τοπικές πρωτοβουλίες, όπως και κάθε άλλη και άλλο που αγωνίζεται και προσπαθεί να δομήσει μία εναλλακτική ενάντια στον καπιταλισμό.

Η Ακαδημία της Δημοκρατικής Νεωτερικότητας (Academy of Democratic Modernity) αποσκοπεί στη διάδοση των ιδεών και της πλούσιας εμπειρίας του Κουρδικού Κινήματος Ελευθερίας καθώς και του παραδείγματος της Δημοκρατικής Νεωτερικότητας. Οι εκδοτικές της δραστηριότητες αποσκοπούν στην έναρξη συζητήσεων με ακτιβιστές, ακαδημαϊκούς και διάφορα αντισυστημικά και κοινωνικά κινήματα, προκειμένου να κάνουμε βήματα προς την αναζήτηση μιας ριζοσπαστικής εναλλακτικής στην Καπιταλιστική Νεωτερικότητα και την επίτευξη μιας ελεύθερης ζωής. Μέσα από την εκπαιδευτική/ επιμορφωτική προσπάθεια, επιδιώκεται η δημιουργία μιας νέας κατανόησης της δημοκρατικής πολιτικής, ενός κοινωνικού διαφωτισμού και μιας νέας πολιτικής και ηθικής συνείδησης. Ορισμένες διαστάσεις των κοινωνικών ζητημάτων με τα οποία ασχολείται είναι η κοινωνιολογία της ελευθερίας, η συνύφανση γραμμών αντίστασης, η δημοκρατική αυτονομία, η γυναικεία χειραφέτηση, η αυτόνομη οργάνωση της νεολαίας, η κοινωνική οικολογία, η κοινοτική οικονομία, η τέχνη και ο πολιτισμός. Μέσα από την ανάπτυξη δικτύων και πλατφορμών αποσκοπεί να συμβάλει στην ενίσχυση της διεθνούς ανταλλαγής εμπειριών και να συνυφάνει τους υπάρχοντες αγώνες, στο πνεύμα της πρότασης του Παγκόσμιου Δημοκρατικού Συνομοσπονδισμού. Για να ξεπεραστεί η Καπιταλιστική Νεωτερικότητα, απαιτούνται συγκεκριμένες τοπικές και παγκόσμιες εναλλακτικές λύσεις. Αν καταφέρουμε να επεκτείνουμε την *δημοκρατική πολιτική* στην καθημερινή ζωή -μέσω συμμαχιών, συμβουλίων, κομμούνων/ κοινοτήτων, συνεταιρισμών/ κοοπερατιβών, ακαδημιών- η τεράστια πολιτική δυναμική της κοινωνίας θα ξεδιπλωθεί και θα χρησιμοποιηθεί για την επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων.

Πολλές φορές αντιμετωπίζουμε την αλλαγή της κοινωνίας ως ένα ζήτημα “τεχνικό”. Λες και αυτό στο οποίο πρώτα από όλα υστερούμε είναι το ότι δεν έχουμε βρει τη σωστή “φόρμουλα”, τη σωστή “δομή”. Η αλλαγή της κοινωνίας όμως είναι πρώτα από όλα μία μακρά και δύσκολη διαδικασία αλλαγής συνειδήσεων.

Πρώτα των δικών μας συνειδήσεων, που έχοντας γαλουχηθεί μέσα σε αυτό το σύστημα έχουμε επηρεαστεί αναπόδραστα από τον ατομικισμό, τον φιλελευθερισμό, την πατριαρχία, τον καταναλωτισμό, το φόβο, την αποξένωση, και όλο το συνονθύλευμα καταπιεστικών και απανθρωποποιητικών αντιλήψεων με το οποίο μας βομβαρδίζει η Εξουσία κάθε μέρα. Και μετά των συνειδήσεων της κοινωνίας, στην οποία προσπαθούμε να απευθυνθούμε. Γιατί αν μπορούμε να ορίζουμε κάπως τη διαδικασία που ονομάζουμε “επανάσταση” -γιατί, σίγουρα, η επανάσταση είναι μία διαδικασία και όχι μια στιγμή- τότε αυτή δεν είναι πρωτίστως οι μάχες και οι “ηρωικές στιγμές”, όσο η *αργή αλλαγή των συνειδήσεων* της κοινωνίας και η σταδιακή οικοδόμηση μίας άλλης κοινωνίας: μίας κοινωνίας με διαφορετικές αξίες και άλλες αρχές. Αν δεν κάνουμε -και το “κάνουμε” εδώ λαμβάνει την έννοια μίας συνεχούς και ποτέ περατής διαδικασίας- το πρώτο, δεν θα μπορέσουμε να κάνουμε ποτέ το δεύτερο.

Αν θέλουμε να απευθυνθούμε στην κοινωνία δεν μπορούμε παρά να είμαστε το πρότυπο αυτού το οποίο πρεσβεύουμε. Αν θέλουμε να πείσουμε τους ανθρώπους γύρω μας ότι μια κοινωνία αλληλεγγύης, αλληλοβοήθειας, συλλογικής ζωής, ισότητας, οριζοντιότητας είναι δυνατή, τότε πρώτοι εμείς οφείλουμε να δείχνουμε ότι αυτό είναι εφικτό. Και σε αυτή τη διαδικασία βελτίωσης της δικής μας -προσωπικής και συλλογικής- προσωπικότητας μάλλον στην Ευρώπη χωλαίνουμε.

Η έννοια της “πολιτικής διαμόρφωσης”¹ των αγωνιστριών και αγωνιστών, λοιπόν, έχει διπλό χαρακτήρα: τον συνεχή εμπλουτισμό των γνώσεων κάθε ενεργού πολιτικού υποκειμένου μέσω σεμιναρίων, επιμόρφωσης, βιβλίων, αυτομορφώσεων και συζητήσεων με τους συντρόφους/ισσες του, αλλά και τη συνεχή βελτίωση του εαυτού του καθένα και της καθεμίας μας, την αποβολή του δηλητηρίου που είναι για το είναι του ανθρώπου το καπιταλιστικό σύμπλεγμα συμπεριφοράς. Και αυτό γίνεται μόνο συλλογικά.

Η παιδεία είναι ένας από τους βασικούς πυλώνες του απελευθερωτικού και του γυναικείου κινήματος στο Κουρδιστάν. Η παιδεία δε σταματά κατά τη διάρκεια ενός πολέμου, της κατοχής ή των εχθρικών επιθέσεων. Κάποιες φορές αφορά και ανθρώπους που μέχρι τώρα δεν είχαν την ευκαιρία να μάθουν να διαβάζουν και να γράφουν ή που έχουν τραυματιστεί βαριά. Η έμφαση αυτή βασίζεται στην αντίληψη ότι η επανάσταση της σκέψης θεωρείται η πρώτη και σημαντικότερη επανάσταση, χωρίς την οποία το κίνημα δε θα μπορούσε να υπάρξει στη μορφή που έχει τώρα.

1. Η χρήση της έννοιας “πολιτική διαμόρφωση” από το Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας αντί της “πολιτικής εκπαίδευσης” που εμείς μάλλον θα χρησιμοποιούσαμε έχει από μόνη της πολιτική σημασία.

Ο Αμπντουλάχ Οτσαλάν αντιμετωπίζει την παιδεία ως το έδαφος για την ανάπτυξη των προσωπικοτήτων των αγωνιστών/ αγωνιστριών και τους/ τις αφιερωμένους/ες αυτούς/ες αγωνιστές/τριες ως το θεμέλιο για τον κοινωνικό μετασχηματισμό.

Η εκπαίδευση αποτελεί πάντα μέρος ενός προγράμματος και παραδείγματος που είναι γειωμένο στην κοινωνία. Μια σημαντικότερη πτυχή αυτής είναι η εξέλιξη της προσωπικότητας που λαμβάνει χώρα κατά τη διάρκεια της. “Αλλάζουμε και δημιουργούμε τους εαυτούς μας μέσα στη διαδικασία, δεν καταναλώνουμε απλά γνώση. Οι πολιτικές οργανώσεις οφείλουν να αποτελούν μικρόκοσμο για την κοινωνία για την οποία αγωνιζόμαστε”.² Για αυτόν το λόγο οι επιμορφώσεις αποτελούν ευκαιρία να αναπτυχθεί μια κοινοτική, ελεύθερη και ισότιμη ζωή· για να πραγματοποιηθεί η επανάσταση στις ανθρωπίνες σχέσεις που στο Κουρδικό Κίνημά ελευθερίας είναι γνωστή ως “hevalî”.³

Κλείνοντας αυτό το μικρό εισαγωγικό σημείωμα, θέλουμε να σταθούμε στο τρόπο οργάνωσης της καθημερινότητας των συμμετεχουσών και συμμετεχόντων στο σεμινάριο. Γιατί για το Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας, η πολιτική διαμόρφωση δεν συμβαίνει (μόνο) μέσα στα “μάθηματά” αλλά μέσα σε όλη τη διαδικασία συλλογικής ζωής που λαμβάνει χώρα από το πρώτο ως το τελευταίο λεπτό του σεμιναρίου.

Η συμμετέχοντες οργανώθηκαν σε κομμούνες. Οι κομμούνες αναλάμβαναν διαδοχικά όλες τις εργασίες που ήταν απαραίτητες για την καθημερινότητα της κοινότητας (μαγειρέμα, καθάρισμα, κα). Οι κομμούνες συμμετείχαν ενεργά στην αυτοοργάνωση της καθημερινότητας του σεμιναρίου, αλλά και παρείχαν ανατροφοδότηση σε σχέση με τη διοργάνωση του και πρότειναν αλλαγές. Η λογική πίσω από αυτή τη δομή είναι ότι η κοινοτική ζωή αποτελεί τη βάση για την οικοδόμηση μιας κοινωνίας και ότι η οργάνωση της ζωής σε κάθε επίπεδο πρέπει να γίνει αντιληπτή ως το χτίσιμο μιας μικρής κοινωνίας. Ανατίθενται ρόλοι για να καλυφθούν όλες οι ανάγκες και η ομάδα έχει μια ισορροπία μεταξύ του χρόνου για μάθημα, για συζήτηση, για τραγούδι ή χορό, για βόλτα στο δάσος ή και για περισυλλογή.

2. Από την μπροσούρα: “Επαναστατική παιδεία. Σημειώσεις από το πρώτο εκπαιδευτικό σεμινάριο του Ινστιτούτου Γυναιολογίας Andrea Wolf στη Ροζάβα”

3. Heval / φίλος / σύντροφος – “Heval” στα Κουρμάντζι σημαίνει “φίλος”. Στο Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας οι αγωνιστές/ αγωνίστριες αποκαλούν ο ένας τον άλλον “Heval”. Είναι ένας τρόπος να απευθύνεσαι με σεβασμό και αγάπη σε άλλες και άλλους που συμμετέχουν στον αγώνα. Θα μπορούσε να περιγράψει με ακρίβεια ως “σύντροφος”, και το hevalî ως “συντροφικότητα”. Αν και, η ιστορία και η αντίληψη της λέξης “σύντροφος” δεν έχει τα ίδια συμφραζόμενα με το “heval” λόγω των διαφορών στην ιστορική και πολιτική χρήση της.

Στην πραγματικότητα η έννοια αυτή αντικατοπτρίζει μία εντελώς διαφορετική από τη δική μας -πιο βαθιά, πιο ουσιαστική- αντίληψη για τη συντροφικότητα και την αγάπη.

Αυτό οργανώνεται με ξεκάθαρο τρόπο για να υποστηριχτεί η διαδικασία μάθησης. Για παράδειγμα με το να υπάρχει ένα σαφές πλάνο για διαλείμματα, δράσεις και ποιος είναι υπεύθυνος για τι.

Το συγκεκριμένο πλαίσιο μας βοηθά να συγκεντρωθούμε και να επικεντρωθούμε στην εξεύρεση κοινοτικών λύσεων. Επίσης διευρύνει και την κατανόησή μας για το ποιες/οι είμαστε, σκεπτόμενοι τον εαυτό μας ως κάτι παραπάνω από μία ατομικότητα – ως ένα κοινοτικό ων. Μας βοηθάει να αντιληφθούμε ότι δεν είμαστε μόνο ατομικότητες αλλά και μια συλλογική οντότητα. Δεν υπάρχουν ιδιωτικοί χώροι, ούτε ιδιωτικά συναισθήματα και καταστάσεις, γιατί όλα αποτελούν κομμάτια και όλων των υπολοίπων. Η αγάπη εκφράζεται όταν δεν κρύβουμε τον εαυτό μας αλλά μοιραζόμαστε όταν αναπτυσσόμαστε όλοι μαζί, όταν νοιαζόμαστε για το αν οι κοινοτικοί χώροι μας είναι αρμονικοί και λειτουργικοί, καθώς είναι όλων μας.⁴

4. Από την μπροσούρα: “Επαναστατική παιδεία. Σημειώσεις από το πρώτο εκπαιδευτικό σεμινάριο του Ινστιτούτου Γυναιολογίας Andrea Wolf στη Ροζάβα”

1. Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΟΥΡΔΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Ο αγώνας που έγινε παγκοσμίως γνωστός το 2012 στην περιοχή της βορειοανατολικής Συρίας για την ανεξαρτησία της Ροζάβα είναι ένας αγώνας που έχει τις ρίζες του χρονικά αρκετές δεκαετίες πιο πίσω. Για να κατανοήσουμε όμως πιο βαθιά την υπόθεση αυτή, πρέπει να έχουμε μια εικόνα των ιστορικών συνθηκών που διαμόρφωσαν το πολιτικό σκηνικό της περιοχής.

Φέτος συμπληρώνονται 100 χρόνια από την υπογραφή της συνθήκης της Λοζάνης (1923-2023), με την οποία διαμορφώθηκαν τα σύνορα αρκετών εθνών-κρατών όπως τα ξέρουμε μέχρι σήμερα. Με τη συνθήκη αυτή η περιοχή του Κουρδιστάν μοιράστηκε σε 4 κράτη: το Βόρειο Κουρδιστάν καταλήφθηκε από την Τουρκία, το Νότιο Κουρδιστάν από το Ιράκ, το Ανατολικό Κουρδιστάν από το Ιράν και το Δυτικό Κουρδιστάν από τη Συρία.

Ήδη από το 1916 με τη συμφωνία Σάικς-Πικό και το 1917, με την υπογραφή της Συμφωνίας Ζωνών δράσης στην περιοχή της Μ. Ανατολής μεταξύ Αγγλίας και Γαλλίας, ξεκίνησαν εκτεταμένες πολιτικές αφομοίωσης του κουρδικού λαού μέχρι και το 1920. Πολλές εξεγέρσεις εκείνης της περιόδου, που προήλθαν ως αντίδραση σε αυτές τις πολιτικές, πνίγηκαν στο αίμα. Τα χρόνια που ακολούθησαν, με αποκορύφωμα τη δεκαετία του '30, οι διαφορετικές πολιτικές αφομοίωσης από τα τέσσερα κράτη στα οποία μοιράστηκε το Κουρδιστάν, κλιμακώθηκαν σε τέτοιο βαθμό που πλέον ακόμα και η ύπαρξη της κουρδικής ταυτότητας αμφισβητήθηκε. Η κουρδική γλώσσα απαγορεύθηκε, ενώ πραγματοποιήθηκαν μαζικές σφαγές του κουρδικού πληθυσμού. Η προσπάθεια να μην αναγνωριστεί καν η ύπαρξη της κουρδικής ταυτότητας κάποιες φορές εκφράστηκε με την προσπάθεια να “ενταχθεί” η κουρδική ταυτότητα μέσα στην ταυτότητα του αποικιοκρατικού έθνους-κράτους: π.χ. στην Τουρκία οι Κούρδοι αναφέρονταν ως “Τούρκοι των βουνών”. Η περίοδος αυτή που χαρακτηρίστηκε από πολιτισμική εξόντωση του κουρδικού λαού με πολυποίκιλους τρόπους, αλλά και αποδυνάμωση των αντιστάσεων του ονομάστηκαν αργότερα ως “χρόνια της σιωπής”.

Η παραπάνω συνθήκη βίας, καταστολής και απαγόρευσης κάθε πολιτισμικής έκφρασης συνεχίστηκε μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '70 όπου και βρίσκουμε τις απαρχές της προσπάθειας για τη δημιουργία αυτού που μετά έγινε το Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας.

Για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε τη συγκρότηση και την εξέλιξη του κινήματος, θα το χωρίσουμε σε τέσσερις φάσεις:

Πρώτη φάση: 1970-1984

Η ίδρυση του κόμματος (PKK) από τον Αμπντουλάχ Οτσαλάν στο βόρειο Κουρδιστάν

Δεύτερη φάση: 1984-1993

Παρατεταμένος λαϊκός πόλεμος

Τρίτη φάση: 1993- 2010

Προσπάθεια για την ανάδειξη και λύση του κουρδικού ζητήματος (ο παρατεταμένος λαϊκός πόλεμος συνεχίζεται με περιόδους ανακωχής)

Τέταρτη φάση: 2010- σήμερα

Λαϊκός επαναστατικός πόλεμος με την ιδεολογία του νέου παραδείγματος, της ριζοσπαστικής δημοκρατίας και του μοντέλου του Δημοκρατικού Συνομοσπονδισμού.

Πρώτη φάση: 1970-1984

Η ίδρυση του κόμματος (PKK) από τον Αμπντουλάχ Οτσαλάν στο βόρειο Κουρδιστάν

Η ιστορία του PKK (Εργατικό Κόμμα Κουρδιστάν) ξεκινάει στις αρχές της δεκαετίας του '70. Το στίγμα που άφησε ο Μάης του '68 και οι ιδέες που καλλιέργησε φτάνουν και στο Κουρδιστάν με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν κοινωνικοί αναβρασμοί και να ξεσπάσουν εξεγέρσεις. Στην Τουρκία, τα προοδευτικά κομμάτια της κοινωνίας και τα εργατικά σωματεία βγαίνουν στους δρόμους, δημιουργώντας έτσι μια κοινωνική πόλωση. Είναι η πρώτη φορά που η αριστερά αρχίζει να μιλάει πιο ξεκάθαρα για το Κουρδικό ζήτημα, για την βίαιη δηλαδή κατοχή του Κουρδιστάν, καθώς μέχρι τότε κυριαρχούσαν οι κρατικές αφηγήσεις περί ύπαρξης “Κουρδικής μειονότητας” στην περιοχή. Πρωτεργάτης αυτής της διαδικασίας είναι ένας νεαρός φοιτητής από το τμήμα των Πολιτικών Επιστημών της Άγκυρας ονόματι Αμπντουλάχ Οτσαλάν.

Το 1970 αρχίζουν να δημιουργούνται διάφορες τουρκικές οργανώσεις και να σχηματίζονται τα πρώτα αντάρτικα στην Τουρκία, με σκοπό την επαναστατική αλλαγή. Εκείνη την περίοδο οι ομάδες αυτές έχουν βαθιές επιρροές από τον Μάο, τον Μαρξ και την Κουβανική επανάσταση. Το 1971 στην Τουρκία υπάρχουν έντονοι κοινωνικές αναταραχές λόγω της οικονομικής κρίσης. Ο στρατός παρεμβαίνει και επιβάλλει πραξικόπημα για αντιμετώπιση τη γενικευμένη ανυπακοή.

Οι ηγέτες της τουρκικής αριστεράς εκτελούνται από τους πραξικοπηματίες, ενώ ο Οτσαλάν φυλακίζεται στις φυλακές της Άγκυρας για 7 μήνες ύστερα από τη συμμετοχή του στις αντιδράσεις απέναντι στις σφαγές που προαναφέρθηκαν. Η περίοδος εκείνη είναι καθοριστική για τον ίδιο, καθώς οι επαφές που έκανε εκεί συμβάλουν στη διαμόρφωση της πολιτικής του σκέψης. Ο ίδιος υποστηρίζει πως πρέπει να γίνει μία νέα οργάνωση, μαθαίνοντας από τις ήττες του παρελθόντος. Όταν αποφυλακίζεται έρχεται σε επαφή με τους Kemal Pir και Haki Karer, μαζί με τους οποίους αρχίζει να διαμορφώνει τις θέσεις του, με κεντρικότερη αυτή ότι το Κουρδιστάν είναι αποικία. Έχει σημασία να αναφερθεί ότι οι δύο αυτοί αρχικοί σύντροφοι του Οτσαλάν δεν ήταν Κουρδικής καταγωγής, αλλά Τουρκικής και Λαζ αντίστοιχα. Η διεθνιστική ταυτότητα του PKK ήταν πυρηνικό κομμάτι της φυσιογνωμίας του από την ίδρυση του ακόμα. Από κοινού θεωρούν αναγκαία τη δημιουργία μιας οργάνωσης ενάντια στον κουρδικό εθνικισμό και τον τουρκικό σοβινισμό. Η τουρκική αριστερά, λόγω των αστικών καταβολών της δεν δέχεται την θέση τους ότι το Κουρδιστάν είναι αποικία, και αυτοί διαχωρίζουν τη θέση τους. Έτσι το 1973 αρχίζουν να μπαίνουν οι βάσεις για τη δημιουργία του αποϊστικού κινήματος.

Από το 1976 μέχρι και την επίσημη δημιουργία του κόμματος το 1978 γίνονται προσπάθειες για τη δημιουργία οργάνωσης η οποία έμεινε γνωστή ως “Επαναστάτες του Κουρδιστάν”. Η επιρροή που αυτό το κίνημα καταλήγει να έχει στον κόσμο ήταν πολύ μεγάλη λόγω της συμφωνίας λόγου και πράξης από τα μέλη της. Τα πιο περιθωριοποιημένα και υποτιμημένα κομμάτια της κοινωνίας είναι αυτά στα οποία η ομάδα βρίσκει τη μεγαλύτερη υποστήριξη την περίοδο εκείνη. Λίγο πριν την ίδρυση του PKK ένας από τους δύο αρχικούς συντρόφους του Οτσαλάν, ο Haki Karer δολοφονείται από πράκτορες της MIT. Εκείνη την περίοδο, και μετά τη δολοφονία του Haki Karer, πάρθηκαν τρεις σημαντικές αποφάσεις για την πορεία του κινήματος: αποφασίζεται πρώτον, να παρθεί εκδίκηση για τη δολοφονία του συντρόφου τους, εκτελώντας τους υπεύθυνους για αυτή· δεύτερον, να ξεκινήσει ο ένοπλος αγώνας για την αυτοπροστασία και την αυτοάμυνα του κουρδικού λαού· και, τρίτον, να δημιουργηθεί κόμμα.

Έτσι το 1978 καλείται το πρώτο συνέδριο του PKK στο χωριό Φις, για τη δημιουργία του κόμματος με τη συμμετοχή 33 μελών. Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου φτιάχνεται το πρώτο μανιφέστο του κόμματος και καθορίζεται η έννοια του επαναστατικού στελέχους- του “cadro” του κόμματος. Την περίοδο εκείνη οι μαρξιστικές-λενινιστικές ιδέες κυριαρχούν στον ιδεολογικό προσανατολισμό του κόμματος, ωστόσο υπάρχει συζήτηση για προσαρμογή των ιδεών αυτών στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της τοπικής κοινωνίας. Σύντομα λαμβάνεται η απόφαση για έναρξη του ένοπλου αγώνα.

Ως βασικό εργαλείο για την επανάσταση αντιλαμβάνονται τη δημιουργία ενός δικού τους έθνους-κράτους (θέση που αργότερα θα εγκαταλείψουν), ενώ τους απασχολεί το πώς θα οριστεί το επαναστατικό στέλεχος – το μέλος δηλαδή του κόμματος (cadro), δημιουργώντας ένα κίνημα στο οποίο η κοινωνία θα συμμετέχει ανάλογα με τις δυνατότητες του/ της καθενός/ καθεμιάς, αλλά θα υπάρχουν και στελέχη (οι cadres) τα οποία θα αφιερωθούν ολόψυχα στην υπόθεση και θα εργάζονται διαρκώς για αυτήν. Ο σκοπός δεν είναι να φτιαχτεί ένα κόμμα μόνο: είναι να φτιαχτεί ένα κίνημα και ένας απελευθερωτικός στρατός στο Κουρδιστάν. Στη γέννηση του κινήματος, το τουρκικό κράτος απαντά με τη σφαγή εκατοντάδων ανθρώπων στην περιοχή του Μαράς, σε μια περιοχή όπου το κίνημα είχε μεγάλη απήχηση, ένα μόλις μήνα μετά το συνέδριο. Σκοπός της σφαγής είναι να διαρραγεί η σχέση ανάμεσα στην κοινωνία και το κόμμα.

Το PKK έδειξε από την αρχή του ακόμα μεγάλη ικανότητα προσεκτικής ανάλυσης των γεγονότων και της κοινωνίας, ώστε να προβλέπει αποτελεσματικά τις πολιτικές εξελίξεις. Την περίοδο εκείνη υπάρχει μεγάλο κύμα δικτατοριών σε όλο τον κόσμο, από τη Λατινική Αμερική μέχρι την Ευρώπη. Έτσι λοιπόν η επιβολή του δεύτερου στρατιωτικού πραξικοπήματος στην Τουρκία είχε προβλεφθεί και το 1979 ο Οτσαλάν είχε ταξιδέψει στη Συρία με σκοπό να κάνει επαφές αρχικά στο Κομπάνι και ύστερα στο Χαλέπι και τη Δαμασκό. Το πραξικόπημα τελικά γίνεται το Σεπτέμβρη του 1980 από τον στρατηγό Εβρέν και ακολουθούν μαζικές φυλακίσεις και βασανισμοί μελών και συμπαθούντων του PKK, κομμουνιστών, σοσιαλιστών και αντιφρονούντων. Πρόκειται για ένα (ακόμα) Αμερικανοκίνητο πραξικόπημα. Οι φυλακές του Αμέντ (Ντιγιαρμπακίρ) όπου οι αγωνιστές κι αγωνίστριες κρατούνται σε άθλιες συνθήκες, βασανίζονται και εκτελούνται αποτελούν μέχρι σήμερα ορόσημο φασισμού, απανθρωπιάς και αθλιότητας από τη μία, αλλά και αξιοπρέπειας, συντροφικότητας, αντίστασης και ελπίδας από την άλλη. Στις φυλακές του Αμέντ αυτοπυρπολείται την ημέρα του Newroz (η κουρδική Πρωτοχρονιά).⁵ ο Μαζλούμ Ντογάν, ιδρυτικό μέλος του PKK, σε ένδειξη διαμαρτυρίας για τα βασανιστήρια, τις δίκες παρωδία και τις απάνθρωπες συνθήκες κράτησης. Στις 14 Ιουλίου του 1982 ξεκινούν απεργίες πείνας για να σταματήσουν τα βασανιστήρια και για να επιτραπεί στους/στις αγωνιστές/τριες να έχουν πολιτική υπεράσπιση στα δικαστήρια. Πολλοί αγωνιστές χάνουν τη ζωή τους σε εκείνη την απεργία πείνας. Η νίκη, όμως, του αγώνα εκείνου ενισχύει τελικά την ελπίδα και την πίστη των ανθρώπων μέσα και έξω από τη φυλακή.

5. Η ημέρα του Newroz συνδέεται με τον συμεριακό μύθο του σιδερά Καουά που απελευθέρωσε την ανθρωπότητα από έναν τύραννο που τρεφόταν με παιδιά και έχει τεράστια συμβολική σημασία για το κουρδικό κίνημα.

Οι φυλακές του Αμέντ και η αντίσταση των συντρόφων/ισσών μέσα από τα κελιά αποτελεί σημαντικό κομμάτι της ιστορίας του κόμματος· εκεί σφρηλατείται η γραμμική αντίστασης του.

Την περίοδο εκείνη γίνεται σημαντική δουλειά στην κοινωνία και μέσα σε 3 χρόνια η επιρροή των ιδεών του κόμματος αυξάνεται διαρκώς. Σημαντικός παράγοντας σε αυτή τη διάδοση έπαιξε το γεγονός ότι “η κοινωνία δεν άκουσε την ιδεολογία, αλλά την είδε” όπως συνηθίζουν να λένε οι σύντροφοι/ισσες. Πολλές οργανώσεις μιλούσαν για ιδεολογία, το PKK όμως την εφάρμοσε στην πράξη. Για το PKK ο/η αγωνιστής/τρια πρέπει να είναι μικρογραφία του κόσμου που θέλει να φέρει, πρέπει να δείχνει με την καθημερινότητα του την πίστη στις ιδέες του, πρέπει να είναι, αυτό που λέει. Είναι το ήθος και η καθημερινή στάση των πρώτων cadres αυτά που έπεισαν την κοινωνία να συστρατευθεί στον δύσκολο και μακρύ αγώνα για την ελευθερία.

Στον Λίβανο δημιουργείται η πρώτη Ακαδημία για την στρατιωτική και πολιτική εκπαίδευση των μελών στην κοιλάδα Μπεκάα, με σκοπό την προετοιμασία για εξέγερση στην περιοχή του Μπακούρ (τουρκοκρατούμενο Κουρδιστάν). Οι σύντροφοι/ισσες εκπαιδεύονται από τους παλαιστίνιους μαχητές του DFLP.⁶ Η σύμπραξη αυτή ενσταλάζει ακόμα περισσότερο στο PKK το βαθύ διεθνιστικό συναίσθημα που το διακατέχει καθ’ όλη τη διάρκεια της ιστορίας του. Το 1982 καλείται το 2ο συνέδριο για την προετοιμασία των τελευταίων λεπτομερειών για την επιστροφή των ανταρτών στα κουρδικά εδάφη.

Στις 15 Αυγούστου του 1984 πέφτει η πρώτη σφαίρα, σηματοδοτώντας την αρχή του ένοπλου αγώνα από τον καταρτισμένο και εξοπλισμένο πια, αντάρτικο στρατό του PKK, τις HRK (Δυνάμεις για την Απελευθέρωση του Κουρδιστάν). Η αντάρτικη ομάδα του διοικητή Mahsum Korkmaz, γνωστός και με το ψευδώνυμο Agit, επιτίθεται σε 2 karakol (φυλάκια στρατιωτικής αστυνομίας) στην περιοχή Eruh, απαλλοτριώνοντας μια άμαξα γεμάτη πολεμοφόδια.

Δεύτερη φάση: 1984-1993

Παρατεταμένος λαϊκός πόλεμος

Την περίοδο εκείνη το κίνημα αρχίζει να μεγαλώνει με μεγάλη ταχύτητα και οι ιδέες του βρίσκουν απήχηση σε όλα τα κοινωνικά στρώματα. Η επικρατούσα αντίληψη βασίζεται στη στρατιωτική στρατηγική που ανέπτυξε ο Μάο για τον παρατεταμένο λαϊκό πόλεμο, ότι, δηλαδή, αποτελείται από τις τρεις φάσεις: 1. την ένοπλη άμυνα, 2. την ένοπλη ισορροπία και 3. την ένοπλη επίθεση. Οι Κούρδοι της διασποράς επιστρέφουν μαζικά για να οργανωθούν στις γραμμές του κόμματος και αναπόφευκτα τα βλέμματα της διεθνούς κοινότητας στρέφονται στην περιοχή.

6. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι πρώτοι νεκροί του αγώνα, πέφτουν σε μάχη έναντι του Ισραηλινού στρατού, πλάι πλάι με Παλαιστίνιους μαχητές.

Εκείνη την εποχή βασικός στόχος του ΡΚΚ είναι ακόμα η δημιουργία σοσιαλιστικού κράτους. Με το ψυχροπολεμικό κλίμα να κυριαρχεί σε ολόκληρο τον πλανήτη, οι ΗΠΑ δεν μπορούν να επιτρέψουν κάτι τέτοιο να συμβεί και θέλουν να περιορίσουν κάθε επιρροή της Σοβιετικής Ένωσης στην περιοχή. Έτσι, το ΝΑΤΟ υποστηρίζει το τουρκικό κράτος τόσο υλικά όσο και ιδεολογικά, στέλνοντας πολεμικό υλικό στον τουρκικό στρατό και ανακηρύσσοντας το ΡΚΚ ως τρομοκρατική οργάνωση σε πολλά ευρωπαϊκά κράτη, πραγματοποιώντας μάλιστα και πολλές φυλακίσεις μελών του.

Το 1986 καλείται το τρίτο συνέδριο του κόμματος, με το οποίο χιλιάδες άτομα από διάφορες κοινωνικές τάξεις (αγρότες, φτωχοί, φοιτητές, ακόμη και πλούσιοι) εντάσσονται στο κίνημα, ο καθένας έχοντας μια διαφορετική προοπτική. Στο συνέδριο αυτό αναπτύσσεται από τον Οτσαλάν κριτική στον υπαρκτό σοσιαλισμό. Στο συνέδριο, επίσης, αναπτύσσεται η ταξική ανάλυση, η ανάλυση του γυναικείου ζητήματος (της έμφυλης καταπίεσης) και η αυτόνομη οργάνωση των γυναικών και καθιερώνεται ως βασικό εργαλείο του κινήματος η μέθοδος της κριτικής και της αυτοκριτικής. Η αντίληψη ότι η κριτική δεν αναπτύσσεται στο άτομο, αλλά στις συνθήκες που το έχουν διαμορφώσει, αποτελεί μέχρι και σήμερα βασική αρχή του κινήματος. Μέχρι τότε η οργάνωση αποτελούνταν από το κόμμα (ΡΚΚ), το αντάρτικο και το κοινωνικό μέτωπο. Στο Συνέδριο εκείνο, κρίνεται αναγκαίο να δημιουργηθεί μία αυτόνομη γυναικεία οργάνωση (ΥΖΚΚ), η οποία τελικά θα συσταθεί το 1987 και αργότερα θα μετονομαστεί σε ΥΖΚΚ (και τα δύο θα θέσουν τα θεμέλια για το αυτόνομο γυναικείο κόμμα, το ΡΑΖΚ το οποίο θα έρθει αργότερα, το 2004).

Για τη θωράκιση της επανάστασης αναγνωρίστηκαν δύο βασικοί πυλώνες, ο ένας είναι το στρατιωτικό κομμάτι και ο άλλος το ζήτημα της εκπαίδευσης. Για το λόγο αυτό δημιουργήθηκαν Ακαδημίες. Πρώτη από αυτές ήταν η ακαδημία Mahsum Korkmaz που δημιουργήθηκε στο Λίβανο και στην οποία μέχρι το 1992 εκπαιδεύτηκαν χιλιάδες μέλη (η ακαδημία στη συνέχεια μεταγκαταστήθηκε στη Δαμασκό και μετά στα βουνά). Η δουλειά των ακαδημιών αποτελεί ραχοκοκαλιά του κινήματος και συνεχίζεται σε κάθε μήκος και πλάτος του Κουρδιστάν (και όχι μόνο).

Η δεκαετία του '90 θεωρείται η *δεκαετία της αφύπνισης*, καθώς μετά από πολλά χρόνια υπήρξε μια πολιτισμική άνθιση των κουρδικών πληθυσμών. Η πολιτισμική άνθιση απομάκρυνε την κοινωνία των Κούρδων από το τουρκικό κράτος και την περίοδο εκείνη ξεσπούν εξεγέρσεις σε διάφορα χωριά. Η κοινωνία οργανώνεται όλο και παραπάνω, αλλά με την ενδυνάμωση του κινήματος μεγαλώνει και η καταστολή. Το 1986 το αντάρτικο διευρύνεται και μετονομάζεται σε ΑΡΓΚΚ (Στρατός για την Απελευθέρωση του Λαού του Κουρδιστάν). Η *σιωπή νεκροταφείου*, όπως χαρακτηρίζονταν τα χρόνια της αδράνειας (από την καταστολή της εξέγερσης του Ντερσίμ το 1928 μέχρι τη δεκαετία του '70 που ο Οτζαλάν ξεκινά την προσπάθεια για την ίδρυμα του κόμματος), θρυμματίζεται.

Ακολουθεί το τέταρτο συνέδριο του ΡΚΚ το οποίο πραγματοποιείται στα βουνά μεταξύ ανταρτών και χωριών που έχουν ξεγεργθεί.

Τρίτη φάση: 1993- 2010

Προσπάθεια για την ανάδειξη και λύση του κουρδικού ζητήματος (Ο παρατεταμένος λαϊκός πόλεμος συνεχίζεται με περιόδους ανακαωχής)

Στο διεθνές σκηνικό, η πτώση της Σοβιετικής Ένωσης δεν θα μπορούσε παρά να έχει μεγάλο αντίκτυπο στο κίνημα. Μέχρι εκείνη τη στιγμή το ΡΚΚ είχε υιοθετήσει τη μέθοδο του επιστημονικού σοσιαλισμού, και ευρύτερα την μαρξιστική και λενινιστική ιδεολογία, αλλά ασκούσε κριτική στη Σοβιετική Ένωση. Η απόσταση αυτή από την ΕΣΣΔ μείωσε αισθητά τους κραδασμούς από τη κατάρρευση της πρώτης, καθώς δεν εξαρτιόταν από αυτή ούτε ιδεολογικά αλλά ούτε και υλικά.

Σε αυτό το πολιτικό σκηνικό κρίθηκε αναγκαίο, πέρα από στρατιωτικά, να χρησιμοποιηθούν και διπλωματικά μέσα για τη λύση του ζητήματος. Βάση αυτού του σκεπτικού, το 1992 υπήρξε συμφωνία για εκεχειρία ανάμεσα στο κουρδικό κίνημα και το τουρκικό κράτος. Αυτή η συμφωνία, που προήλθε από την επιθυμία του κουρδικού κινήματος να βρεθεί μία λύση, θεωρήθηκε αδυναμία από την τουρκική πλευρά. Έτσι, το τουρκικό κράτος αποφάσισε την κλιμάκωση των στρατιωτικών επιχειρήσεων. Την περίοδο εκείνη ο Οτσαλάν εκδίδει ένα βιβλίο με τίτλο «Ψάχνω για κάποιον να με ακούσει», καταδεικνύοντας πως ενώ υπάρχει η πρόθεση για συζήτηση, διπλωματία, διάλογο και επίλυση από την κουρδική πλευρά, κάτι τέτοιο δεν υπάρχει την τούρκικη.

Το 1994 πραγματοποιείται το πέμπτο συνέδριο του ΡΚΚ, στο οποίο ο Οτσαλάν έγραψε ένα πολύ σημαντικό κείμενο στο οποίο ανέλυσε τον καπιταλισμό και τον σοσιαλισμό και έθεσε το ερώτημα αν το κράτος είναι κάτι που μπορεί να οδηγήσει στην ελευθερία. Στο συνέδριο συζητήθηκαν ακόμα θέματα που αφορούν την οικολογία αλλά και το γυναικείο ζήτημα.

Μετά από διεθνείς πιέσεις κλείνει και η πρώτη Ακαδημία στην περιοχή του Λιβάνου, κάνοντας ξεκάθαρα, με τον τρόπο αυτό, τα σχέδια του ΝΑΤΟ για το κουρδικό ζήτημα. Η Ακαδημία τελικά μεταφέρεται στη Δαμασκό της Συρίας. Εκεί πραγματοποιούνται συνεχείς απόπειρες δολοφονίας του Οτσαλάν, ενώ παράλληλα το τουρκικό κράτος κλιμακώνει τις στρατιωτικές του επιχειρήσεις μέχρι το 1998, όπου η καταστολή του κινήματος φτάνει στο μέγιστο. Την ίδια χρονιά εντάσσεται το ΡΚΚ στη λίστα των τρομοκρατικών οργανώσεων ενώ ξεκινάει και η διεθνής συνωμοσία για την εξόντωση του Οτσαλάν.

Στο πλαίσιο αυτό, ασκούνται πιέσεις στο συριακό κράτος για την εκδίωξή του, γεγονός που τον φέρνει αντιμέτωπο με δύο επιλογές. Η πρώτη ήταν να μετακινηθεί στα βουνά του Κουρδιστάν, όπου υπήρχαν οι αντάρτικες μονάδες, και η δεύτερη να ζητήσει άσυλο σε ευρωπαϊκές χώρες.⁷

Το πρώτο θα σήμαινε και κλιμάκωση των πολεμικών συγκρούσεων, ενώ το δεύτερο θα οδηγούσε σε μια προσπάθεια για πολιτική λύση του ζητήματος.

Έτσι, επέλεξε το δεύτερο, ξεκινώντας αρχικά για την Ελλάδα και στη συνέχεια για μια σειρά από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αφού καμιά δεν τον δεχόταν. Το αεροπλάνο που τον μετέφερε κατέληξε τελικά στην Κένυα, στην οικία του πρέσβη της Ελλάδας, όπου, με τη συνεργασία των CIA, Mossad, ΕΥΠ και άλλων μυστικών υπηρεσιών, απήχθη τελικά και οδηγήθηκε στην Τουρκία. Το τουρκικό δικαστήριο τον καταδίκασε σε θάνατο. Η απόφαση αυτή έφερε ένα τεράστιο κύμα αντίδρασης σε όλη τη χώρα, αλλά και τον υπόλοιπο κόσμο, με διαδηλώσεις, συγκρούσεις αλλά και αυτοπυρπόληση διαδηλωτών ως ένδειξη διαμαρτυρίας. Η τεράστια αντίδραση ανάγκασε το τουρκικό κράτος να οπισθοχωρήσει από την αρχική του απόφαση και να μετατρέψει την ποινή του σε ισόβια κάθειρξη. Έκτοτε κρατείται στο νησί-φυλακή του Ιμραλί, ως μοναδικός κρατούμενος σε αυτό, σε ένα απολύτως παράνομο καθεστώς πλήρους απομόνωσης.

Μετά τις εξελίξεις αυτές καλέστηκε το 6ο Συνέδριο του ΡΚΚ, με σκοπό τη χάραξη νέας στρατηγικής. Ο Οτσαλάν, μέσα από τη φυλακή, πρότεινε την οπισθοχώρηση πίσω από τα τουρκικά σύνορα προς τον νότο, με σκοπό τη διαφύλαξη της οργάνωσης. Μετά τη σύλληψη του επιδίδεται σε εκτεταμένη συγγραφική δουλειά. Στα πρώτα βιβλία που εξέδωσε μέσα από τη φυλακή προτείνει τον διαχωρισμό της έννοιας της *δημοκρατίας* από αυτή του κράτους και μιλάει πλέον για το σύστημα του *Δημοκρατικού Συνομοσπονδισμού*. Επίσης προτείνει επαναπροσδιορισμό της στοχοθεσίας του ΡΚΚ αλλά και της ίδιας της δομής του. Θεωρεί ότι το κόμμα δεν πρέπει πλέον να επιδιώκει την κατάληψη της κρατικής εξουσίας, καθώς με τον τρόπο αυτό η καταπίεση θα συνεχίσει να αναπαράγεται λόγω της ίδιας της φύσης του κράτους, αλλά θα πρέπει να δημιουργεί δομές που θα αντιτάσσονται σε αυτές της κρατικής εξουσίας. Οι ιδέες του για την *πραγματική* δημοκρατία, την μη-κρατική κοινωνική δομή, τη γυναικεία απελευθέρωση, την οικολογία εξελίσσονται και βαθαίνουν μέσα στα χρόνια.

Για να πραγματοποιηθεί αυτή η αλλαγή προτείνει τη δημιουργία μιας επιτροπής που θα φροντίσει να επαναπροσδιορίσει τη δομή του κόμματος. Έτσι, δημιουργήθηκε το κογκρέσο του λαού το 2005 (πρόδρομος της Ένωσης Κοινοτήτων Κουρδιστάν [KCK]) και οι Δυνάμεις Λαϊκής Άμυνας [HPG] το 2000 και η Ένωση Ελεύθερων Γυναικών Αστέρι [YJA Star] το 2004 που δρούσαν ως μονάδες αυτοάμυνας των περιοχών.

7. Με το δεδομένο ότι στην Τουρκία ίσχυε ακόμη η θανατική ποινή, αξιολογούσε ότι η έκδοσή του εκεί από την Ευρώπη θα ήταν δύσκολη.

Το κογκρέσο απ' την άλλη ήταν υπεύθυνο για την οργάνωση της καθημερινής ζωής των ανθρώπων και τη διευθέτηση των προβλημάτων που θα μπορούσαν να προκύψουν. Στόχος από τώρα και στο εξής είναι η δημιουργία δημοκρατικών συνομοσπονδιών μέσα στην κουρδική επικράτεια και *όχι μόνο*.

Κατά τη διάρκεια της τρίτης φάσης συγκροτείται και υιοθετείται η *αλλαγή παραδείγματος* από το ΡΚΚ και το Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας. Με τον όρο αλλαγή παραδείγματος, το ΡΚΚ εννοεί, τη στροφή που έκανε από την κρατικοσοσιαλιστική προσέγγιση στην *Δημοκρατική Νεοτερικότητα*. Η διαδικασία που τελικά οδήγησε στην αλλαγή παραδείγματος ξεκινά ήδη από τη δεκαετία του 80 και κορυφώνεται μετά την σύλληψη του Αμπντουλάχ Οτσαλάν και τον εγκλεισμό του στην φυλακή του Ιμραλί, μετά την οποία επιδόθηκε σε εκτενή θεωρητική δουλειά, προτείνοντας τελικά το νέο παράδειγμα, το οποίο υιοθετήθηκε από το ΡΚΚ το 2005.

Τέταρτη φάση: 2010 - σήμερα

Λαϊκός επαναστατικός πόλεμος με την ιδεολογία του νέου παραδείγματος, της ριζοσπαστικής δημοκρατίας και του μοντέλου του Δημοκρατικού Συνομοσπονδισμού

Το 2010 και το 2011 ξεσπά η Αραβική Άνοιξη και το 2011 ξεκινά ο εμφύλιος πόλεμος στη Συρία. Τα γεγονότα αυτά δημιουργούν ένα αντικειμενικό κενό δύναμης στην περιοχή – ένα κενό που το κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας σπεύδει να καλύψει. Η περιοχή της Ροζάβα διεκδικεί την αυτονομία της. Οι βάσεις για την επαναστατική προσπάθεια, όμως, είχαν τεθεί δεκαετίες πριν, τόσο μέσω του επιπέδου οργάνωσης που είχε το κίνημα στην περιοχή, όσο και του ριζώματος του σε μεγάλα κομμάτια της κοινωνίας.

Στις 19 Ιουλίου του 2012 απελευθερώνεται η πόλη Κομπάνι και τις επόμενες μέρες το Αφρίν και το Ντέρικ, ενώ τον Ιανουάριο του 2014 ανακηρύσσει την αυτονομία της υπό το όνομα Rojava. Αργότερα, τον Δεκέμβριο του 2016 θα μετονομαστεί σε Συνομοσπονδία της Βόρειας και Ανατολικής Συρίας και υιοθετεί το πρώτο της κοινωνικό σύμβολο.

2. JINEOLOJĪ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΕΙΟ ΚΟΥΡΔΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Η ετυμολογία του όρου *Jineoloji*

Η επιστήμη *Jineoloji* εμφανίζεται το 2009 στο κουρδικό κίνημα. Η θέση ότι δεν μπορεί να υπάρξει πραγματικά ελεύθερη κοινωνία χωρίς η γυναίκα να είναι ελεύθερη, αποτελεί θεμέλιο λίθο της σκέψης των αγωνιστών/τριών του κουρδικού κινήματος. Η γυναικεία απελευθέρωση αποτελεί έναν από τους *τρεις πυλώνες* του νέου παραδείγματος: *γυναικεία απελευθέρωση, ριζοσπαστική δημοκρατία, οικολογία*. Για το λόγο αυτό, μέσω της *Jineoloji* έχει γίνει, ίσως, η πιο οργανωμένη προσπάθεια ιστορικά να αναζητηθούν οι απαρχές της γυναικείας καταπίεσης και να συγκροτηθούν δομές που θα βοηθήσουν τη γυναίκα να αναπτυχθεί αυτόνομα σε όλα τα πεδία της κοινωνικής ζωής, χωρίς την ανδρική παρέμβαση. Η *Jineoloji* έχει λάβει επιρροές από όλη την ιστορία των γυναικείων αγώνων ανά τους αιώνες, αλλά και από τα φεμινιστικά κινήματα του πιο πρόσφατου παρελθόντος.

Είναι δύσκολο να κατανοήσουμε πλήρως τη λέξη “*Jineoloji*” σε οποιαδήποτε άλλη γλώσσα πέρα απ’ τα Κουρμάντζι, καθώς μεγάλη σημασία έχει η ετυμολογία της λέξης. Η έννοια αυτή ετυμολογικά βασίζεται στις λέξεις *jin* (= γυναίκα) και στην ελληνική ρίζα *logos* (λόγος, που σημαίνει γνώση ή επιστήμη). Η λέξη *jin* (=γυναίκα) έχει κοινή ετυμολογική ρίζα με τη λέξη *jiyan* (= ζωή), αλλά και τη λέξη *azadi* (=ελευθερία). Για τους/τις Κούρδους/ισσες, λοιπόν, η γυναίκα είναι ο πυρήνας της κοινωνίας, η πηγή της ζωής, άμεσα συνυφασμένη με τη φύση. Ο θετικισμός που έχει κυριαρχήσει στον καπιταλιστικό τρόπο σκέψης κατακερματίζει και διαχωρίζει τη γυναίκα από τον άνδρα, τη γυναίκα από τη φύση. Η κατάτμηση αυτή ενισχύει τον καπιταλισμό και βγάζει τη γυναίκα έξω από τη έννοια της ζωής, ενισχύοντας την καταπίεσή της, καθιστώντας την μητέρα και τροφό, σεξουαλικό αντικείμενο. Στο θετικιστικό τρόπο σκέψης, το συναίσθημα, που αποτελεί ένα σημαντικό κομμάτι της σχέσης του ανθρώπου (και ιδίως της γυναίκας) με τη φύση, δέχεται συστηματική προσπάθεια καταστροφής του. Για το κουρδικό κίνημα, όμως, το πραγματικό συναίσθημα αποτελεί βασικό στοιχείο στην ανθρώπινη σκέψη και ηθική και έχει μεγάλη σημασία.

Η κριτική στο θετικισμό είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη Γινεολογία. Το κουρδικό κίνημα ελευθερίας ασκεί έντονη κριτική στην θέση ότι απαιτείται ο διαχωρισμός μεταξύ υποκειμένου και αντικειμένου της έρευνας. Η θέση αυτή, βασική τόσο στη φιλοσοφία όσο και στην επιστήμη, δημιούργησε έναν ισχυρό δυϊσμό βάσει του οποίου υπάρχει ένα ενεργό υποκείμενο και το αντίθετό του, ένα παθητικό αντικείμενο. Για παράδειγμα, η φιλοσοφία αντιμετώπιζε τον άντρα ως ένα ενεργό υποκείμενο το οποίο παρήγε γνώση στην κοινωνία και την γυναίκα ως ένα παθητικό αντικείμενο το οποίο δεν είχε κανένα ρόλο στη δημόσια σφαίρα.

Με την εισαγωγή του διαχωρισμού μεταξύ υποκειμένου/αντικειμένου η φιλοσοφία έθεσε τα θεμέλια για την επιστημονική μέθοδο. Η επιστήμη εμβραθύνει περαιτέρω τη διάκριση μεταξύ υποκειμένου και αντικειμένου και επιπλέον ενστερνίζεται το θετικισμό. Μέσω του θετικισμού μόνο ό,τι είναι αποδεδειγμένο εμπειρικά και μετρήσιμο υπάρχει. Η πραγματικότητα ορίζεται μέσω πειραμάτων και όποιες πραγματικότητες δεν επιβεβαιώνονται μέσω επιστημονικών μεθόδων απορρίπτονται. Τόσο η φιλοσοφία όσο και η επιστήμη, όταν αποσυνδέονται από κοινωνικές αξίες και απελευθερωτικούς σκοπούς, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να δικαιολογήσουν συστήματα καταπίεσης και ακραίας βίας. Από το κυνήγι μαγισσών –το οποίο εμφανίστηκε κατά τη διάρκεια της επονομαζόμενης εποχής του «Διαφωτισμού»– μέχρι τη γενοκτονία των Εβραίων στην Ευρώπη, η επιστημονική μέθοδος έχει χρησιμοποιηθεί για να δικαιολογήσει και να διεκπεραιώσει απάνθρωπες πράξεις, γυναικοκτονίες και γενοκτονίες. Η εκμετάλλευση της φύσης και η εξόρυξη φυσικών πόρων επίσης έγινε συστηματική μέσω της μεθόδου και της στάσης της επιστήμης.

Η ιστορία της γυναικείας καταπίεσης

Η πατριαρχία δεν υπήρχε από πάντα. Ισχυρές ενδείξεις υποδεικνύουν ότι κατά τη χιλιετία που προηγήθηκε της ανόδου του *συγκεντρωτικού- κρατικού πολιτισμού* η κοινωνία ήταν μητροκεντρική: δομημένη γύρω από τις γυναίκες.

Ωστόσο, ο άντρας (πιθανώς μέσα από την ανάπτυξη πιο επιτυχών τεχνικών κυνηγιού) άλλαξε τη σχέση ισορροπίας ανάμεσα στα δύο φύλλα. Η συλλογή και, αργότερα, η καλλιέργεια τροφίμων, κυρίαρχα στοιχεία του πολιτισμού της μητέρας-γυναίκας, είναι ειρηνικές δραστηριότητες που δεν απαιτούν πολεμικές συγκρούσεις.

Στο κυνήγι, στο οποίο πρωταγωνιστεί κατά κανόνα ο άντρας, δεν υπάρχει κοινωνική σχέση, αλλά σχέση αίματος. Βασίζεται στην κουλτούρα του πολέμου και στη συγγνή εξουσία. Η οργάνωση της ισχύος που απέκτησε μέσα από το κυνήγι του έδινε τώρα την ευκαιρία να κυβερνήσει και να παγιώσει την πρωταρχική κοινωνική ιεραρχία. Ο “σοφός γέροντας” και ο σαμάνος τώρα προσδεθήκαν στον ισχυρό άνδρα και τον βοηθήσαν να οικοδομήσει την ιδεολογία της ανδρικής κυριαρχίας.

Σημασία εδώ έχει η φύση της ισχύος που πετύχαν οι άνδρες. Τόσο το κυνήγι, όσο και η προστασία της φυλής από εξωτερικούς κίνδυνους βασίζονταν στο θανάσιμο τραυματισμό και, κατά συνέπεια, είχαν στρατιωτικά χαρακτηριστικά. Αυτό αποτέλεσε την απαρχή της κουλτούρας του πολέμου. Σε μια συνθήκη ζωής και θανάτου πρέπει κάνεις να συμμορφώνεται με την αρχή και την ιεραρχία. Η αστική κοινωνία σχηματίστηκε και υιοθέτησε τη μορφή του κράτους κυρίως μέσα από αυτήν τη νεοαποκτηθείσα θέση και εξουσία του ανδρός. Στη συνέχεια, η ανάπτυξη της ατομικής ιδιοκτησίας απαιτούσε την εδραίωση της πατρότητας.

Από το 2.000 π.Χ. και μετά, αυτή η κουλτούρα διαδόθηκε ευρέως. Η κοινωνική κατάσταση των γυναικών άλλαξε ριζικά.

Η πατριαρχία δεν είναι κάτι που σχετίζεται μόνο με τα άτομα αλλά αποτελεί ένα ολόκληρο σύστημα το οποίο χρειάστηκε περισσότερο από 2.000 χρόνια για την δημιουργία και την ολοκλήρωσή του. Δεν είναι μία καταπίεση την οποία υφίστανται μόνο οι γυναίκες αλλά όλοι οι άνθρωποι που ζούνε μέσα στο σύστημα αυτό. Η Γινεολογί⁸ ερευνά αυτή την αλλαγή στη σχέση ανάμεσα στον άνδρα και τη γυναίκα, τόσο μέσα στη μυθολογία όσο και μέσα στη θρησκεία.

Η πιο παλιά μυθολογία που έχει καταγραφεί είναι η σουμεριακή, όπου βρίσκουμε ακόμη ίχνη των αξιών της *μητροκεντρικής κοινωνίας* μέσω της εστίασης στις μορφές της μητέρας-θεάς. Σε αυτή, μπορούμε σε πάρα πολλά σημεία να εντοπίσουμε τη σύνδεση των γυναικείων θεοτήτων με τη δημιουργία και τη φύση. Σε αυτές τις κοινωνίες –που ονομάζουμε «φυσική κοινωνία»- το κέντρο της ζωής είναι η μητέρα και γύρω από αυτή, διαμέσου αυτής, σχηματίζεται η φατρία και η φυλή, οι οποίες πανε πέρα από τους δεσμούς αίματος. Καθώς το κοινωνικό σύστημα ξεκίνησε να στρέφεται προς πιο πατριαρχικές δομές, η μυθολογία γέννησε αφηγήματα που αντανakλούσαν αυτή την αλλαγή. Κάποιες από τις μυθολογικές αφηγήσεις των Σουμεριών⁸ παρουσιάζουν έναν φοβερό αγώνα για την προστασία του πολιτισμού της μητέρας-θεάς και τη σταδιακή επικράτηση των ανδρών επί των γυναικών. Αυτό το μοτίβο παρουσιάζεται στις μυθολογίες πολλών αρχαίων κοινωνιών, με πρώιμη έμφαση στη μετάβαση από αφηγήσεις για τις μητέρες-θεές σε αφηγήσεις κυριαρχησής τους από αρσενικούς θεούς.

8. Για παράδειγμα η μυθολογία της Θεάς Ιννάνα και του Θεού Ένκι.

Αλλά και πέρα από τη μυθολογία και τις πατριαρχικές φιγούρες των κυρίαρχων θεών, η ίδια η ιστορία αντανακλά την γυναικεία καταπίεση μέσα στους αιώνες. Ακριβώς το γεγονός ότι η γυναικεία αντίσταση στον πατριαρχικό πόλεμο δεν έχει καταγραφεί ιστορικά δείχνει πως η ιστορία γράφεται από τους νικητές. Έτσι, η ιστορία που διαβάζουμε είναι αυτή των μαχών και των πολέμων, αυτή που οι άνδρες έγραψαν και άφησαν ως ιστορική παρακαταθήκη. Η ιστορία, λοιπόν, είναι *ανδροκεντρική*, με τον άνδρα στο κέντρο της ιστορίας, αλλά και *ανθρωποκεντρική*, με τον άνθρωπο στο επίκεντρο της φύσης.

Με τους αιώνες, και μέσα στις διάφορες ιστορικά μορφές οργάνωσης των ανθρώπινων κοινωνιών, η πατριαρχία έρχεται σαν χιονοστιβάδα και μεγαλώνει την κυριαρχία της. Όσο οι άνδρες έχουν την εξουσία στη σχέση των δύο φύλων, όλες οι πλευρές της ανθρώπινης δραστηριότητας θα περιστρέφονται γύρω από την κυριαρχία και το κέρδος. Η οικονομία, η γνώση και τόσες άλλες πτυχές της ανθρώπινης δραστηριότητας δεν χρησιμοποιούνται προς όφελος της ζωής και είναι αποκομμένες από αυτή. Ακόμα και η σεξουαλική ενέργεια και η αγάπη σε αυτό το νοσηρό πατριαρχικό περιβάλλον έχουν χάσει το νόημά τους. Η σεξουαλική ενέργεια έχει λανθασμένα συνδεθεί μόνο με το σαρκικό κομμάτι (σεξουαλικές σχέσεις), ενώ σε μια ελεύθερη κοινωνία θα αποτελεί ενέργεια δημιουργίας. Η σεξουαλική ενέργεια, σύμφωνα με τον Οτσαλάν, είναι κάτι πολύ πιο ευρύ: μπορούμε να τη νιώσουμε (και) όταν δημιουργούμε κάτι καινούριο. Ο ίδιος υποστηρίζει ότι οι ερωτικές σχέσεις ορισμένες φορές μπλοκάρουν την ενέργεια αυτή και φέρνει σαν παράδειγμα δύο πουλιά που το κάθε ένα έχει δύο φτερά, όταν τα δέσουμε, όμως, μεταξύ τους κανένα από τα δύο δεν μπορεί να πετάξει.

Για να αλλάξουν όλα αυτά θα πρέπει η γυναίκα να βγει από τα εξουσιαστικά πλαίσια που την έχει τοποθετήσει εδώ και τόσους αιώνες η ανδρική κυριαρχία και να επανανοηματοδοτήσει ολόκληρη την ανθρώπινη ηθική.

Η θεωρία στην πράξη

Δεν θα είχε ποτέ νόημα να δούμε τη Jineolojî αποκομμένη από το γυναικείο κουρδικό κίνημα: η Jineolojî δεν είναι ένας “αποστειρωμένος” ακαδημαϊκός κλάδος, είναι μέρος ενός κινήματος που γυναίκες σκέφτονται, ερευνούν, διαβάζουν, μαθαίνουν, παράγουν γνώση, πραγματοποιούν εκπαίδευση ανδρών συντρόφων τους, αλλάζουν τον εαυτό τους για να αλλάξουν την κοινωνία, *αγωνίζονται, οργάνονται αυτόνομα, δρουν, συγκροτούν ομάδες αυτό-άμυνας, πολεμούν*: η θεωρία και η πράξη πρέπει να είναι συνυφασμένες.

Στο Κουρδιστάν οι γυναίκες είχαν το δικαίωμα να φύγουν μονάχα δύο φορές από το πατρικό τους σπίτι: όταν παντρεύονταν και όταν πέθαιναν. Η προσπάθεια αλλαγής συνειδήσεων πρώτα από όλα των γυναικών ώστε να ενταχθούν στο κίνημα ήταν μακρά. Τα πρώτα χρόνια πολλές από τις γυναίκες αγωνίστριες είτε ήταν παντρεμένες με άνδρες αγωνιστές είτε είχαν συνάψει ψεύτικους γάμους με συντρόφους τους, προκειμένου να μπορούν να συμμετάσχουν στο κίνημα. Οι γυναίκες οι οποίες εντάχθηκαν στο κίνημα έφτιαξαν μικρές επιτροπές που σταδιακά μεγάλωναν. Ήδη από το 1984 που το αντάρτικο ξεκινά, σε αυτό συμμετέχουν και γυναίκες αγωνίστριες. Λίγο αργότερα, το 1987, πραγματοποιήθηκε το πρώτο γυναικείο συνέδριο στο Αμβούργο της Γερμανίας, όπου και συμμετείχαν περισσότερες από χίλιες γυναίκες. Το 1993 γίνεται η πρώτη αναφορά για ανάγκη διαχωρισμού των γυναικών και για την ανάγκη *αυτόνομης οργάνωσής τους*. Η άποψη αυτή εκφράζεται από τον Οτσαλάν, ο οποίος αναπτύσσει την θεωρία του για το Κυρίαρχο Αρσενικό και λίγο αργότερα γράφει το βιβλίο “Σκοτώνοντας το Κυρίαρχο Αρσενικό”. Ο όρος “κυρίαρχο αρσενικό” δεν περιλαμβάνει μόνο την αρρενωπότητα αλλά και τον κρατικισμό, τον σεχταρισμό και τον φασισμό. Το 1993 δημιουργούνται για πρώτη φορά αυτόνομες γυναικείες ένοπλες ομάδες στο αντάρτικο.

Το Γυναικείο Κουρδικό απελευθερωτικό κίνημα προτάσσει 5 βασικές αρχές για τη γυναικεία απελευθέρωση:

1. *Welat parezî*

Ο όρος δεν μπορεί σωστά να αποδοθεί στα ελληνικά. Στα κουρμαντζί “welat” σημαίνει γη και “parezî” υπεράσπιση, επομένως με τον όρο “Welat parezî” εννοείται η *υπεράσπιση της γης*. Συνδέεται με την αγάπη και τον αγώνα για την γη καθώς και με την υπεράσπιση της γης ενάντια στον αποικισμό και στην εκμετάλλευση. Σημαίνει επίσης να είσαι συνδεδεμένος/η με την ιστορία σου και της ιστορία του τόπου και της κοινότητας από την οποία κατάγεσαι. Η έννοια είναι αλληλένδετη με το διεθνισμό- είναι μια έννοια που δεν δρα σε βάρος άλλων τόπων, και δεν αποκλείει άλλους λαούς.

2. *Οργάνωση*

Βασική αρχή, επίσης, είναι η οργάνωση: το να είσαι οργανωμένη και να προσπαθείς να οργανώσεις τις/τους άλλες/ους. Το να οργανώνεις τις σκέψεις σου και τις ιδέες σου σε πράξη, το να οργανώνεσαι με άλλες/ους ώστε να μπορείς να παλέψεις. Οργάνωση σημαίνει δύναμη.

3. Αγώνας

Αγώνας για τη γη, αγώνας ταξικός, αγώνας για τη γυναικεία απελευθέρωση. Βασική αρχή της γυναικείας απελευθέρωσης είναι η θέληση να αγωνίζεσαι.

4. Ελεύθερη βούληση και ελεύθερη σκέψη

Χωρίς αυτά δεν μπορεί να υπάρξει πραγματική χειραφέτηση και θα είσαι συνεχώς υπό τον έλεγχο των άλλων.

5. Ηθική και αισθητική

Οι δύο αυτές έννοιες περιλαμβάνουν τον ηθικό κώδικα σύμφωνα με τον οποίο ζουν ένα άτομο και μία κοινωνία, καθώς και την προσπάθεια να γίνει η ζωή όμορφη (το τι θεωρείται “όμορφο” είναι πολιτικό ζήτημα και ζήτημα ηθικής).

Τα χρόνια που ακολούθησαν (1994-1998) ήταν πολύ σημαντικά για την ανάπτυξη του γυναικείου ζητήματος και οι ακαδημίες έπαιξαν καθοριστικό ρόλο. Παράλληλα με την αυτόνομη οργάνωση των γυναικών και την προσπάθεια πολιτικής/ ιδεολογικής διαμόρφωσης των γυναικών αγωνιστριών, γίνεται και προσπάθεια εκπαίδευσης των ανδρών αγωνιστών. Η έννοια *Kuztina Zilam*, δηλαδή “Σκοτώνοντας το Κυρίαρχο Αρσενικό”, αποτελεί κεντρικό θεωρητικό και πρακτικό επίτευγμα του γυναικείου Κουρδικού Κινήματος. Τελικός στόχος είναι το *Veguhartina Zilam*, δηλαδή η “Μεταμόρφωση του άνδρα”. Τα προγράμματα εκπαίδευσης ανδρών αγωνιστών σήμερα γίνονται σε μεγάλο εύρος σε όλες τις περιοχές που δρα το Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας.

Για το Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας η γυναικεία χειραφέτηση αποτελεί έναν από τους τρεις βασικούς πυλώνες του νέου παραδείγματος, και αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της επαναστατικής αλλαγής της κοινωνίας –όχι για την απελευθέρωση των γυναικών, αλλά για την απελευθέρωση όλης της ζωής. Η έμφυλη καταπίεση δεν είναι δευτερεύουσα καταπίεση και η γυναικεία απελευθέρωση δεν είναι παράπλευρος αγώνας: *αν δεν αλλάξουμε τη σχέση εξουσίας μεταξύ του άνδρα και της γυναίκας δεν μπορούμε να αλλάξουμε τίποτα στον κόσμο.*

3. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΝΕΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑ

Όπως αναφέρθηκε ακροθιγώς και παραπάνω, ήδη από τη δεκαετία του 80 και μετά ξεκίνησε μέσα στο Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας μία διαδικασία κριτικής, αυτοκριτικής και αναστοχασμού, που κορυφώθηκε μετά την σύλληψη του Αμπντουλάχ Οτσαλάν και τον εγκλεισμό του στην φυλακή του Ιμραλί, μετά την οποία επιδόθηκε σε εκτενή θεωρητική δουλειά, προτείνοντας τελικά το *νέο παράδειγμα*, το οποίο υιοθετήθηκε από το κίνημα, τη *Δημοκρατική Νεοτερικότητα*.

Πάνω σε αυτό το ελευθεριακό σοσιαλιστικό νέο παράδειγμα το Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας σκέφτεται και δρα από το 2005 μέχρι σήμερα σε κάθε μήκος και πλάτος του κόσμου όπου υπάρχει και αγωνίζεται.

Η ανάγνωση της ιστορίας

Η ιστορία, η γνώση δηλαδή των περασμένων, πρέπει να αποτελεί βασικό καθοδηγητή της διαμόρφωσης των μελλοντικών στρατηγικών των κινήματων. Στο παρελθόν, η μέθοδος στην οποία το κίνημα βασίστηκε για την ανάλυση και μελέτη της ιστορίας ήταν η Μαρξιστική, η οποία βλέπει την ιστορία μέσα από το πρίσμα της πάλης των τάξεων. Σήμερα, ο Οτσαλάν, στην προσπάθειά του να ερμηνεύσει την ιστορία ώστε τελικά να κατανοήσει τους μηχανισμούς της καταπίεσης αλλά και τις προοπτικές της ελεύθερης ζωής, υιοθετεί μια προσέγγιση με μαρξιστικές καταβολές, αλλά με πιο ολιστική οπτική, αξιοποιώντας τη διαλεκτική του Χέγκελ.

Θα μπορούσαμε -σχηματικά- να φανταστούμε την Ιστορία του κόσμου σαν ένα μεγάλο ποτάμι, εκείνο της *φυσικής κοινωνίας*. Σε κάποιο σημείο της ροής του, το ποτάμι διαχωρίζεται στα δύο, δημιουργώντας δύο παράλληλους παραπόταμους. Ο ένας παραπόταμος είναι εκείνος του *δημοκρατικού πολιτισμού*, ο οποίος πάντα συνέχιζε να κυλά μέσα από τους αγώνες της ανθρωπότητας και συνεχίζει ακόμη και σήμερα να κυλά, ενώ ο άλλος είναι εκείνος του *συγκεντρωτικού/ ιεραρχικού πολιτισμού*. Η ρήξη του ενιαίου ποταμού, η ρήξη στη ροή της ιστορίας, σύμφωνα με τον Οτσαλάν, συνέβη περίπου το 5.000 π.Χ., στον πολιτισμό των Σουμέριων στη Μεσοποταμία από τον οποίο γεννήθηκε και αναπτύχθηκε το πρώτο κράτος. Εκεί έγκειται η ρίζα της δημιουργίας του καπιταλιστικού πολιτισμού. Από τότε ακολούθησαν αρκετοί αντίστοιχοι πολιτισμοί, όπως, για παράδειγμα, ο αρχαιοελληνικός και ο ρωμαϊκός, με τελευταίο τον σύγχρονό μας Ευρωπαϊκό πολιτισμό, ή αλλιώς τον πολιτισμό της παρακμής και του χάους.

Θέση του Κουρδικού Κινήματος Ελευθερίας,⁹ είναι ότι οι απαρχές του καπιταλισμού δεν είναι πριν από 500 χρόνια στην Ευρώπη, όπως συνήθως υποστηρίζεται, αλλά πριν από 5.000 χρόνια στη Μεσοποταμία. Αυτή την ανάπτυξη του καπιταλισμού την ερμηνεύει ως ήττα της δημοκρατίας· το ίδιο και η ακμή του Χριστιανισμού. Με τον Χριστιανισμό η αντίσταση της φυσικής κοινωνίας και του δημοκρατικού πολιτισμού,¹⁰ ενσωματώθηκε και παραποιήθηκε από τον συγκεντρωτικό/ κρατικό πολιτισμό, ο οποίος τη μεταμόρφωσε σε μια θρησκεία αποδοχής και υπομονής, με όνειρο την άλλη κοινωνία, όμως μετά θάνατον.

Παρόλο που για εμάς η ιστορία των κρατών και του καπιταλισμού μοιάζει μακροαίωνα, στην πραγματικότητα καλύπτει ένα πολύ μικρό τμήμα / ποσοστό της πανανθρώπινης ιστορίας. Μία «στιγμή» μπροστά στις χιλιετίες του ανθρωπίνου πολιτισμού που πέρασαν με τις ανθρωπίνες κοινωνίες να ζουν χωρίς κράτη, μητροκεντρικά και σε αρμονία με τη φύση, μπροστά στο 98%, δηλαδή, της ανθρωπίνης ιστορίας που ο άνθρωπος έζησε μέσα σε αυτό που το Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας ονομάζει “φυσική κοινωνία”.¹¹

Το Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας αρνείται να αποδεχθεί τη γραμμική λογική που διέπει πολύ έντονα τη μαρξική και μαρξιστική σκέψη όσον αφορά την αντίληψη της ιστορίας. Η μαρξιστική σκέψη αντιλαμβάνεται την ανθρώπινη ιστορία σαν μία αναπόδραστη σειρά εξέλιξης: από τον πρωτόγονο κουμμουνισμό, στην κοινωνία των σκλάβων, τη φεουδαλική, την καπιταλιστική και τελικά την σοσιαλιστική και κομμουνιστική. Κάθε επόμενο στάδιο θεωρείται καλύτερο από το προηγούμενο. Το Κουρδικό Κίνημα εστιάζει πολύ στις αξίες της *φυσικής κοινωνίας*, την αλληλεγγύη, το μοίρασμα των αγαθών, την κοινοτικότητα, τη μητροκεντρική δομή, που έχουν τσαλαπατηθεί απ’ τον συγκεντρωτικό/ ιεραρχικό πολιτισμό – αλλά πάντα συνεχίζουν να υπάρχουν παράλληλα με αυτόν- και στην ανάγκη επαναοικειοποίηση τους.

9. Η ανάλυση του οποίου έχει βαθιές επιρροές από τη σκέψη του Φερνάν Μπρωντέλ.

10. Η ιστορία του Ιησού, αρχικά, περιγράφει ένα κίνημα φτωχών ανθρώπων, οδηγούμενων από διδαχές βασισμένες στην αγάπη και τον αμοιβαίο σεβασμό, που επαναστατούν ενάντια στην καταπίεση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας.

11. Η έννοια της “φυσικής κοινωνίας” και η ανάλυση αυτή είναι πολύ επηρεασμένη από τη σκέψη του Μουράι Μπούκτσιν.

Κριτική στις Κοινωνικές Επιστήμες

Οι σημερινές Κοινωνικές Επιστήμες βρίσκονται στην υπηρεσία της Εξουσίας. Ο Οτσαλάν αναπτύσσει μια νέα αντίληψη της κοινωνιολογίας, μία κοινωνιολογία που αναλύει τις μεθόδους της κυρίαρχης ιδεολογίας και τα αποτυπώματα που αφήνουν σε όλες/ους μας, που λύνει τα προβλήματα που ανακύπτουν και που προωθεί την ελευθερία, ωθώντας σε πολιτισμικές επαναστάσεις.

Το Κουρδικό Κίνημα, λοιπόν, ασκεί έντονη κριτική προς την κυρίαρχη κοινωνιολογία. Όπως αναφέρθηκε και στα πρακτικά της δεύτερης ημέρας (*Jineoloji και γυναικείο κουρδικό κίνημα*), η κριτική αυτή έγκειται στο διαχωρισμό μεταξύ υποκειμένου και αντικειμένου της έρευνας και στο *θετικισμό* που διέπει (και) τις κοινωνικές επιστήμες.

Επιπρόσθετα, όσον αφορά τις κοινωνικές επιστήμες της Δύσης, σε αυτές επικρατεί (και) ο *Ευρωκεντρισμός*. Η κοινωνιολογία στην πραγματικότητα νομιμοποιεί τη δυτική εκμετάλλευση και την αποικιοκρατία, κατασκευάζοντας αφηγήματα εξουσίας που λειτουργούν ως εργαλεία νομιμοποίησης της Εξουσίας. Οι αφηγήσεις που κατασκευάζονται εξυπηρετούν τα συμφέροντα του κράτους και ενισχύουν την κυριαρχία του. Η κοινωνιολογική έρευνα για να έχει επιστημονική αξία θα πρέπει να αποσυνδέεται από το κεφάλαιο και την εξουσία, να μην εξαρτάται από τους καταπιεστές.

Η αντιπρόταση του Κουρδικού Κινήματος Ελευθερίας είναι η ανάπτυξη αφενός της *Jineoloji, της Επιστήμης της Γυναίκας* και αφετέρου της *Κοινωνιολογίας της Ελευθερίας*.

Για τον Οτσαλάν η νέα κοινωνιολογική ερευνητική μεθοδολογία θα πρέπει διέπεται από την ολιστική προσέγγιση και τη διαλεκτική μέθοδο. Εντός της η κοινωνία δεν θα μελετάται μηχανικά, ούτε η έρευνα της θα επικεντρώνεται μονάχα στις ρήξεις. Με τη διαλεκτική μέθοδο, η θέση και η αντίθεση θα μελετώνται ως έννοιες που συμβιώνουν και επηρεάζουν η μία την άλλη, όχι ως έννοιες που απλώς και μονοδιάστατα συγκρούονται. Ας πάρουμε για παράδειγμα τη σχέση φύσης- ανθρώπου. Ο άνθρωπος θα μελετάται όχι σε ρήξη με τη φύση, αλλά ως μέρος του φυσικού περιβάλλοντος και οργανικό κομμάτι του και οι επιστήμες θα συνδυάζονται αρμονικά μεταξύ τους για την ολιστική κατανόηση του κόσμου. Η δημοκρατική νεωτερικότητα έρχεται να αποκαταστήσει τη σχέση της φύσης και του ανθρώπου, μέσω της οικολογίας. Αντίστοιχα, μέσω της διαλεκτικής μεθόδου η εξέλιξη των κοινωνιών θα γίνεται αντιληπτή μέσω της συμβίωσης της *θέσης* με την *αντίθεση*, του προηγούμενου παραδείγματος με το επόμενο και όχι ως έκφραση της ρήξης μεταξύ του παρελθόντος και του μέλλοντος.

Για να αντιληφθούμε τη σχέση των δύο παραπάνω όρων θα πρέπει για αρχή να διαχωρίσουμε την έννοια της πολιτικής από την ερμηνεία της πολιτικής ως “ισχύος του κράτους” ή ως “διοίκηση”. Η *πολιτική* στην πραγματικότητα δεν έχει καμία σχέση με την εξουσία. Πρώτον, οι κρατικές υποθέσεις δεν είναι πολιτική αλλά διοικητικές υποθέσεις. Με βάση το κράτος, δεν μπορεί κανείς να ασχολείται με την πολιτική, αλλά μπορεί μόνο να διοικεί. Δεύτερον, οι υποθέσεις που δεν αφορούν τα ζωτικά συμφέροντα της κοινωνίας δεν συνιστούν ουσιαστική πολιτική. Τρίτον, τα πράγματα που δεν σχετίζονται με την ελευθερία, την ισότητα και τη δημοκρατία δεν αφορούν ουσιαστικά την πολιτική. Το αντίθετο όλων αυτών των υποθέσεων αφορά θεμελιωδώς την πολιτική- τα ζωτικά συμφέροντα της κοινωνίας είναι η ευημερία, η ασφάλεια, η τροφή της, μαζί με την ελευθερία, την ισότητα και τη δημοκρατία, που η εξουσία και το κράτος εμποδίζουν. Όπως βλέπουμε, οι πολιτικές υποθέσεις και οι κρατικές υποθέσεις δεν είναι ένα και το αυτό- αντίθετα, βρίσκονται σε ανοιχτή αντίθεση. Αυτό σημαίνει ότι όσο περισσότερο επεκτείνεται και συμπυκνώνεται το κράτος, τόσο στενότερη και πιο στάσιμη γίνεται η πολιτική. Το κράτος σημαίνει κανόνες, ενώ η πολιτική σημαίνει δημιουργικότητα. Το κράτος διαχειρίζεται ό,τι υπάρχει ήδη έτοιμο, ενώ η πολιτική κυβερνά καθώς δημιουργεί. Το κράτος είναι μια *τεχνική*, ενώ η πολιτική είναι *τέχνη*. Είναι η *τέχνη της ελευθερίας*.

Η κρίση που βιώνουμε δημιουργήθηκε από όλες τις αντικοινωνικές δυνάμεις πέντε χιλιάδων ετών συγκεντρωτικού/ καπιταλιστικού πολιτισμού σε βάρος της *ηθικής κοινωνίας*. Επομένως, για να βρούμε διέξοδο, είναι διαλεκτική ανάγκη να στραφούμε τόσο στην *ηθική κοινωνία* όσο και στην *πολιτική κοινωνία*- γιατί η ηθική και η άμεση δημοκρατία είναι ταυτόσημες.

Στη δημοκρατική νεωτερικότητα η συγκεντρωτική ιεραρχική διοίκηση θα αντικατασταθεί από τη δημιουργικότητα της ελευθεριακής πολιτικής, που θα διέπεται από τις αξίες της *φυσικής κοινωνίας* και τις αξίες των γυναικών.

Περνώντας στην έννοια της *ηθικής*, υπάρχουν για αυτή πολλές αναλύσεις. Η αστική τάξη για παράδειγμα προβάλλει την “ηθική του έθνους-κράτους”, ο μαρξισμός την “ηθική των τάξεων”, ο φιλελευθερισμός την “ηθική του ατόμου και της προσωπικής οπτικής”, οι θρησκείες την “ηθική του εκάστοτε θεού” κλπ.

Για τον Οτσαλάν, η ηθική της κοινωνίας αντλείται από την ίδια την ιστορία της. Δεν μπορεί να υπάρξει κοινωνία χωρίς ηθική. Είναι μια κατάσταση που ορίζει την ύπαρξη της κοινωνίας, είναι το σημείο μηδέν της.

Από τη στιγμή που διαμορφώθηκε και αναπτύχθηκε μεταξύ κάποιων ανθρώπων ένας κώδικας ηθικής, ξεκίνησαν να καλλιεργούνται μεταξύ τους κοινωνικοί δεσμοί, οι οποίοι οδήγησαν βαθμιαία στην ανάπτυξη της πολιτικής φιλοσοφίας. Συνεπώς, κάθε πολιτική πρακτική έχει ως βάση της μια συγκεκριμένη ηθική. Στόχος είναι να εντοπίσουμε και να αξιοποιήσουμε την ηθική εκείνη που θα μας χαρίσει την ελευθεριακή πολιτική και τη δημοκρατική κοινωνία.

Η ηθική αυτή θα πρέπει να πατά πάνω στην ιστορική ανάλυση της άγραφης ιστορίας: της ιστορίας των καταπιεσμένων, του 90% του πληθυσμού, κι όχι στην ιστορία που έχει γραφτεί, αυτή των νικητών και της ελίτ, του 10% του πληθυσμού. Καθήκον μας είναι να μελετήσουμε την ιστορία της ανθρωπότητας από την αρχή, να καταγράψουμε και να δώσουμε υπόσταση στην ιστορία του δημοκρατικού πολιτισμού, της αντίθετα όχθης από την ιστορία του καπιταλισμού, να αλλάξουμε, με λίγα λόγια, τον τρόπο ανάγνωσης της ιστορίας (όπως προσπάθησε να κάνει και η Silvia Federici). Άγραφη είναι η ιστορία των ανθρώπινων κοινωνιών πριν την κυριαρχία του συγκεντρωτικού/ ιεραρχικού πολιτισμού, δηλαδή του 98% των ανθρώπινων κοινωνιών. Άγραφη και η ιστορία του ποταμού του δημοκρατικού πολιτισμού που πάντα τρέχει παράλληλα με αυτόν του συγκεντρωτικού/ καπιταλιστικού πολιτισμού. Κατά αυτή την άγραφη ιστορία των χιλιετιών αντί για νόμους, οι κοινωνίες λειτουργούσαν βάσει την ηθικής, και για αυτό η επανα-ανακάλυψη των αρχών της φυσικής κοινωνίας είναι κομβικής σημασίας.

Θα μπορούσαμε να αναφερθούμε στην ηθική ως την *παραδοσιακή κατάσταση της ελευθερίας, της πολιτικής και της δημοκρατίας*. Η ηθική είναι “το τοιμέντο της κοινωνίας”, οι κανόνες που την κρατούν ενωμένη.

Όταν μιλάμε για *αισθητική*, αυτή είναι αλληλένδετη με την ηθική. Αισθητική είναι η προσπάθεια να γίνει η ζωή όμορφη (το τι θεωρείται “όμορφο” είναι πολιτικό ζήτημα και ζήτημα ηθικής).

Δημοκρατικό Έθνος

Ο Οτσαλάν αξιοποιεί τον ήδη υπαρκτό όρο του *έθνους* τροποποιώντας τη σημασία του και εμπλουτίζοντάς τον. Το σύστημα του Δημοκρατικού Συνομοσπονδισμού, που λαμβάνει σάρκα και οστά όχι μόνο στην Αυτόνομη Διοίκηση της Βόρειας και Ανατολικής Συρίας (Ροζάβα), αλλά και σε κάθε γειτονιά, χωριό, πόλη, βουνό που υπάρχει και δρα το Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας, έχει ως ψυχή του το *δημοκρατικό έθνος*.

Η έννοια του Δημοκρατικού Έθνους αποτελεί την αντιπρόταση στο έθνος-κράτος της καπιταλιστικής νεωτερικότητας. Το Δημοκρατικό Έθνος δεν βασίζεται σε μια γλώσσα, έναν πολιτισμό, μια θρησκεία και μια ερμηνεία της ιστορίας. Σημαίνει μία ή περισσότερες ομάδες οι οποίες δημιουργούνται βάσει μιας κοινής αντίληψης· σημαίνει πολλαπλότητα και διαφορετικότητα· σημαίνει κοινότητες· σημαίνει και ελεύθερους και ίσους πολίτες που συμβιώνουν με σχέσεις αλληλεγγύης. Ένα άτομο μπορεί να *ανήκει σε πολλά διαφορετικά δημοκρατικά έθνη*.

Όλες οι εθνότητες, οι θρησκευτικές απόψεις, τοπικές, περιφερειακές και εθνικές πραγματικότητες έχουν το δικαίωμα να συμμετέχουν στο δημοκρατικό έθνος με τη δική τους ταυτότητα και δημοκρατική ομοσπονδιακή δομή.

Για την αλλαγή της κοινωνίας και την ζωή έξω από τη βαρβαρότητα του καπιταλιστικού μοντερνισμού, δεν αρκεί μόνο η δημιουργία άλλων δομών οργάνωσης της κοινωνίας. Πρέπει να αλλάξει παράλληλα και ο τρόπος σκέψης των ανθρώπων, η κοσμοθεωρία τους. Αυτό θα πραγματοποιηθεί με τον επαναπροσδιορισμό της ηθικής και την αλλαγή της σημασία του έθνους.

Κοινωνιολογικά, σύμφωνα με τη δυτική επιστήμη, το έθνος προκύπτει από τη φατρία, η οποία αυξάνεται πληθυσμιακά όσο αυξάνονται και οι ανάγκες της, μετατρέπεται σε φυλή και καταλήγει με τη μορφή του έθνους, υιοθετώντας συγκεκριμένα χαρακτηριστικά που το οριοθετούν και το διαφοροποιούν από τα υπόλοιπα: μία φυλή, μία γλώσσα, μία θρησκεία. Στο δημοκρατικό έθνος ωστόσο, η διαφορετική γλώσσα ή κουλτούρα δεν θα χωρίζουν τους ανθρώπους. Αντίθετα, η διαφορετικότητα των ανθρώπων θα τους ενώνει, μέσω του κοινού δεσμού της δημοκρατικής συνείδησης, της αλληλεγγύης, της γυναικείας απελευθέρωσης και της οικολογίας. Στη βάση της κοινής ηθικής και πολιτικής, κάθε δημοκρατικό έθνος θα μπορεί να αυτοοργανωθεί και να συνυπάρχει αλληλέγγυα και σε συνεργασία με τα υπόλοιπα.

Το δημοκρατικό έθνος δημιουργείται από τους ανθρώπους εκείνους που αποφασίζουν όλοι μαζί να συμβιώσουν πάνω στις αρχές ενός κοινωνικού συμβολαίου που από κοινού συνάπτουν.

Το Δημοκρατικό Έθνος βασίζεται σε 9 χαρακτηριστικά:

1. Ελεύθερο άτομο-πολίτης και δημοκρατική κοινοτική ζωή
2. Πολιτική ζωή και η δημοκρατική αυτονομία
3. Κοινωνική ζωή
4. Ελεύθερη συντροφική ζωή (hevjiyana azad)¹²
5. Οικονομική αυτονομία
6. Νομική δομή (σύνολο νόμων που διέπουν το Δημοκρατικό Έθνος)
7. Πολιτισμός
8. Αυτοάμυνα
9. Διπλωματία

12. “Hevjiyana Azad” στα κουρμαντζι αναλύεται ως: “hev” (=μαζί), “jiyan” (=ζωή) και “azad” (=ελευθερία). Η λέξη αυτή συνοψίζει ένα μέρος της φιλοσοφίας του Αμπντουλάχ Οτζαλάν, δηλώνοντας την “κοινοτική ζωή με ελευθερία”. Σύμφωνα με τον Οτζαλάν, αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της συλλογικής απελευθέρωσης και των κοινοτικών μορφών συμβίωσης, όχι μόνο μεταξύ των ανθρώπων αλλά και με τη γη, τη φύση και όλους τους ζωντανούς οργανισμούς.

Καπιταλιστική νεωτερικότητα και δημοκρατική νεωτερικότητα

Με τον όρο Καπιταλιστική Νεωτερικότητα περιγράφεται η ηγεμονική εποχή του καπιταλισμού (τα τελευταία 400 χρόνια δηλαδή) – αυτό του οποίου η κλασική περιγραφή θα ήταν “καπιταλιστικός πολιτισμός”.

Όπως είδαμε και πιο πάνω, οι απαρχές του καπιταλιστικού πολιτισμού τοποθετούνται από το Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας πριν από 5.000 χρόνια.

Τα βασικά χαρακτηριστικά της Καπιταλιστικής Νεωτερικότητας είναι:

- Το έθνος-κράτος
- Ο καπιταλισμός
- Ο βιομηχανισμός

Ας αντιπαραβάλουμε τα βασικά χαρακτηριστικά της καπιταλιστικής νεωτερικότητας με εκείνα της δημοκρατικής νεωτερικότητας.

Απέναντι στο έθνος-κράτος προτάσσεται ο Δημοκρατικός Συνομοσπονδισμός.

Το πολιτικό σύστημα πάνω στο οποίο δομείται η καπιταλιστική νεωτερικότητα είναι το έθνος-κράτος. Το πολιτικό σύστημα πάνω στο οποίο δομείται η δημοκρατική νεωτερικότητα είναι ο Δημοκρατικός Συνομοσπονδισμός. Στην περίπτωση του δεύτερου δεν μπορεί να υπάρξει ηγεμονία, παρά μόνο ο πλουραλισμός, με κόκκινη οριοθετική γραμμή την ηθική και την πολιτική. Μέσα στον συνομοσπονδισμό κυριαρχεί η διεθνιστική προοπτική, η αλληλεγγύη και συνεργασία των λαών, τόσο παγκόσμια όσο και κατά τόπους. Για να λειτουργήσει αυτό το μοντέλο, προϋπόθεση είναι ο διεθνισμός να είναι πραγματικός και όχι κατ’ επίφαση: να μην χρησιμοποιείται, δηλαδή, από ένα έθνος-κράτος ως εργαλείο κατά τη συνεργασία/ σχέση του με άλλα, να μην δρα ηγεμονικά προτεραιοποιώντας το δικό του όφελος σε βάρος των υπολοίπων (βλ. εδώ τις “διεθνιστικές” σχέσεις τις ΕΣΣΔ με άλλα κράτη του υπαρκτού σοσιαλισμού).

Ο Δημοκρατικός Συνομοσπονδισμός είναι ο τρόπος πολιτικής διοίκησης τους Δημοκρατικού Έθνους.

Ο Δημοκρατικός Συνομοσπονδισμός βασίζεται σε 6 χαρακτηριστικά:

1. ανοικτός σε διαφορετικές πολυεπίπεδες πολιτικές δομές (πλουραλισμός και αποκέντρωση)
2. πολιτική και ηθική κοινωνία (απόρριψη του καπιταλιστικού, φεουδαρχικού, βιομηχανοκρατικού, καταναλωτικού προτάγματος)
3. δημοκρατική πολιτική (ριζοσπαστική δημοκρατία)
4. αυτοάμυνα
5. αντιηγεμονισμός
6. παγκόσμιος Δημοκρατικός Συνομοσπονδισμός

Κύτταρο του Δημοκρατικού Συνομοσπονδισμού στη Βόρεια και Ανατολική Συρία αποτελούν οι *κομμούνες*. Οι κομμούνες δρουν και αποφασίζουν τοπικά για όσο το δυνατόν περισσότερα ζητήματα γίνεται. Η *αποκέντρωση* αποτελεί βασικό άξονα του συστήματος αυτού. Για τα ζητήματα που αφορούν παραπάνω από μία κομμούνες, υπάρχουν τα *συμβούλια* και οι *δήμοι*. Παράλληλα, υπάρχουν και δρουν *ακαδημίες*, όπου επιτελείται η εκπαιδευτική/ ιδεολογική δουλειά. που είναι ο πυρήνας της κοινωνικής επανάστασης. Για την λειτουργία της δημοκρατικής οικονομίας, υπάρχουν οι *κοοπερατίβες*.

Οι *κομμούνες* -που αποτελούν τη μικρότερη μονάδα του Δημοκρατικού Συνομοσπονδισμού- ποικίλλουν σε μέγεθος ανάλογα με τις ανάγκες, τα δημογραφικά χαρακτηριστικά ή τη γεωγραφία κάθε περιοχής. Για να αναπτυχθεί η πρακτική του Δημοκρατικού Συνομοσπονδισμού, η πραγματική συμμετοχή και η πολιτικοποίηση σε επίπεδο κοινότητας είναι απαραίτητη. Στη Βόρεια και Ανατολική Συρία, οι κομμούνες στέλνουν αντιπροσώπους στα *συμβούλια*, τα οποία διαχειρίζονται πράγματα που δεν είναι εφικτό να διαχειριστούν σε μικρότερο επίπεδο. Αυτό συνεχίζεται μέχρι επίπεδο της *Αυτόνομης Διοίκησης της Βόρειας και Ανατολικής Συρίας*. Ένα παράδειγμα για κάτι που δεν μπορεί να διαχειριστεί σε επίπεδο βάσης είναι ο συντονισμός και η διανομή υλικοτεχνικής υποδομής (όπως οι καλλιέργειες, τα καύσιμα και το νερό) σε ευρύτερες περιοχές. Όμως, καταβάλλεται πάντα προσπάθεια να διατηρηθεί η δυνατότητα λήψης αποφάσεων σε επίπεδο βάσης και να καθοδηγείται από τα κάτω.

Το ρόλο της εμπροσθοφυλακής στην διαδικασία κατασκευής αυτής της κοινωνίας έχουν οι γυναίκες και η νεολαία. Τόσο οι γυναίκες όσο και η νεολαία έχουν κάθε μία τις δικές της πολιτικές δομές, ακαδημίες, κοοπερατίβες.

Απέναντι στον καπιταλισμό, η πολιτική και ηθική κοινωνία.

Απέναντι στο *βιομηχανισμό*, ο οποίος οδηγεί στην ομογενοποίηση τόσο της παραγωγής, όσο και κάθε πολιτισμικής έκφρασης, παρουσιάζεται το εναλλακτικό σχέδιο της *οικολογικής βιομηχανίας*. Οι δύο βασικές αρχές της οικολογικής βιομηχανίας είναι το συμφέρον της κοινωνίας, αφενός, και της φύσης, αφετέρου. Η παραγωγή θα σχεδιάζεται με βάση τις ανάγκες της κοινωνίας, το μονοπώλιο –δομικό στοιχείο του καπιταλισμού– δεν θα υπάρχει, οι παραγωγικές μονάδες δεν θα λειτουργούν ανταγωνιστικά, αλλά θα αλληλοσυμπληρώνονται. Η παραγωγή, όμως, θα σχεδιάζεται και με βάση την προστασία της φύσης και τους φυσικούς πόρους. Ο υπερκαταναλωτισμός, –μεγάλη σημερινή παθολογία– θα πρέπει να αντιμετωπιστεί.

Τέλος, απέναντι στους κρατικούς στρατούς που θα επιτεθούν σε κάθε δημοκρατική κοινωνία, η κοινωνία πρέπει να αμυνθεί/ να περιφρουρηθεί. Κεντρική είναι εδώ η έννοια της αυτοάμυνας. Η αυτοάμυνα δεν είναι μόνο στρατιωτική –προσπαθώντας να εξασφαλίσει την ειρήνη και την προστασία από τις επιθέσεις των εχθρικών στρατών– αλλά είναι πρωτίστως ιδεολογική, απέναντι στις ιδεολογικές επιθέσεις που προσπαθούν να τη διαυρώσουν.

Ο Οτσαλάν μας προτρέπει να εξετάσουμε και να εξοικειωθούμε με αυτή την εναλλακτική, με τη ζωή της δημοκρατικής νεωτερικότητας. Να δούμε τον σοσιαλισμό ως τρόπο ζωής του παρόντος και να διεκδικήσουμε την κοινωνία της δημοκρατικής νεωτερικότητας για το μέλλον μας.

Δημοκρατική πλατφόρμα

Οτσαλάν ορίζει 5 κύρια αντισυστημικά κινήματα που μπορούν να είναι *στρατηγικοί σύμμαχοι* για την επίτευξη της δημοκρατικής νεωτερικότητας.

1. Σοσιαλιστικά κινήματα
2. Αναρχικά κινήματα
3. Φεμινιστικά κινήματα
4. Οικολογικά κινήματα
5. Πολιτιστικά κινήματα

Κάθε κίνημα παίζει σημαντικό ρόλο στη θεμελίωση της δημοκρατικής νεωτερικότητας, αρκεί να μη δίνει κανένα χώρο στον φιλελευθερισμό. Ειδικότερα για τον φεμινισμό, χαρακτηρίζει τον 21ο αιώνα ως “τον αιώνα των αγώνων των γυναικών” και τονίζει την ανάγκη για συγκρότηση ισχυρής φεμινιστικής πολιτικής γραμμής.

Τα αντισυστημικά κινήματα δεν μπορούν να παλεύουν ξεχωριστά μεταξύ τους, αλλά πρέπει να αγωνίζονται ταυτόχρονα και να αλληλοσυμπληρώνονται. Είναι *στρατηγικοί εταίροι* μεταξύ τους, σε όποιο μήκος ή πλάτος του πλανήτη και αν δρουν και αγωνίζονται. Προκειμένου να αντιπαλέψουμε την Καπιταλιστική Νεωτερικότητα πρέπει εμείς, *οι δυνάμεις της δημοκρατικής νεοτερικότητας*, όποιες/οι αγωνιζόμαστε απέναντι στον καπιταλισμό αλλά και προσπαθούμε να βρούμε τρόπο να ζήσουμε πέρα από αυτόν, να δημιουργήσουμε μεταξύ μας μία δημοκρατική πλατφόρμα συνεργασίας, ανταλλαγής γνώσης και εμπειριών, αλληλοϋποστήριξης.

Γιατί ο Δημοκρατικός Συνομοσπονδισμός μπορεί μόνο να είναι *παγκόσμιος*. Γιατί η επανάσταση μπορεί να είναι μόνο *πανανθρώπινη*.

4. ΚΡΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗ

Οι επαναστάτες/ριες χρειάζεται να είναι σε μια διαδικασία διαρκούς αλλαγής, σε μία διαδικασία συνεχούς προσπάθειας να είναι οι ίδιοι ένας μικρόκοσμος του κόσμου που προσπαθούν να φέρουν. Οι άνθρωποι μπορούν να αλλάξουν· όπως έγραψε ο Οτσαλάν “Το να επιμένεις στον σοσιαλισμό σημαίνει να επιμένεις στην ανθρωπότητα”. Η κριτική και η αυτοκριτική είναι μια διαδικασία συνεχούς αλλαγής και αυτοβελτίωσης που σε φέρνει πιο κοντά στον σκοπό σου. *Κριτική και αυτοκριτική σαν κίνημα*· για παράδειγμα το κουρδικό κίνημα έκανε κριτική (και αυτοκριτική) στον μαρξισμό- λενινισμό, στον υπαρκτό σοσιαλισμό και στο όραμα του για τη δημιουργία ενός σοσιαλιστικού κουρδικού κράτους, και άλλαξε την αντίληψη του. *Κριτική και αυτοκριτική*, όμως, και από τους αγωνιστές και αγωνίστριες.

Η διαδικασία της κριτικής και της αυτοκριτικής έχει εφαρμοστεί από πολλά επαναστατικά κινήματα ανά τον κόσμο ως μέθοδος για την βελτίωση των στελεχών τους. Ιστορικά, ο Λένιν και αργότερα ο Μάο ήταν αυτοί οι οποίοι θεωρητικοποίησαν και χρησιμοποίησαν τη μέθοδο της κριτικής και της αυτοκριτικής, ενώ ο Στάλιν την εργαλειοποίησε ώστε να τη χρησιμοποιήσει για τις εκκαθαρίσεις που διέπραξε μαζικά το καθεστώς του. Το Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας πήρε το σύστημα κριτικής και αυτοκριτικής που βασιζόταν στη λενινιστική - μαοϊστική παράδοση και το εξέλιξε.

Η βασική αντίληψη του Κουρδικού Κινήματος Ελευθερίας εκφράζεται από την ρήση του Οτσαλάν “Όχι το άτομο αλλά η κοινωνία, όχι η στιγμή αλλά η ιστορία”. Όταν κάνουμε κριτική σε ένα σύντροφο μας, δεν κάνουμε στον σύντροφο, αλλά στο σύστημα αυτό που έχει επηρεάσει όλες και όλους μας – *όχι στο άτομο, αλλά στην κοινωνία*. Όταν κάνουμε κριτική σε ένα σύντροφο μας δεν ασχολούμαστε μόνο με μία στιγμή άξια κριτικής, αλλά με όλη την προσωπική του πορεία, που ομοίως τον έχει διαμορφώσει, όπως έχει διαμορφώσει τον καθένα και την καθμία η δική μας, κάνουμε προσπάθεια να κατανοήσουμε τις ταξικές και κοινωνικές καταβολές του· *όχι η στιγμή, αλλά η ιστορία*.

Στο κουρδικό κίνημα η διαδικασία της κριτικής είναι μία πράξη *αγάπης*· ένα δώρο από σύντροφο σε σύντροφο, που σκοπεύει να τον βοηθήσει στο αναγκαίο ταξίδι συνεχούς αλλαγής που κάθε επαναστάτης/τρια πρέπει να κάνει. Για να μπορούμε όμως έστω και να διανοηθούμε ένα σύστημα κριτικής και αυτοκριτικής που δεν θα είναι διαλυτικό για το κίνημα από το οποίο εφαρμόζεται πρέπει να αντιληφθούμε ότι η κριτική και αυτοκριτική βασίζονται πρώτα και κύρια σε ένα *κοινό σύστημα αξιών* και στην πραγματική και βαθιά *συντροφικότητα και κοινή δέσμευση στην υπόθεση*. Για να κάνουμε κριτική και αυτοκριτική που να έχει νόημα πρέπει πρώτα να έχουμε ένα *κοινό σύστημα αξιών*, βαθύ και ουσιαστικό: για να το πούμε πιο απλά, όλοι και όλες να συμφωνούμε ότι αυτός είναι ο κοινός ηθικός και αξιακός κώδικας που διαμορφώνουμε και τηρούμε.

Αν αυτό δεν είναι κοινά αποδεκτό και σαφές, το να ασκώ κριτική σε ένα σύντροφο με βάση ένα αξιακό κώδικα συμπεριφοράς που ο ίδιος δεν θεωρεί ορθό ή αναγκαίο, είναι απολύτως κενό περιεχομένου. Για να κάνουμε πραγματική, ειλικρινή και βαθιά αυτοκριτική πρέπει, επίσης, να *νιώθουμε σίγουροι/ες για τη δέσμευση των συντρόφων μας*, από κοινού με εμάς στον κοινό μας σκοπό, να θέλουμε και να προσπαθούμε να διαμορφώσουμε με αυτούς μία σχέση βαθιάς συντροφικής αγάπης · το ίδιο και για να δεχθούμε κριτική από το σύντροφο μας, χωρίς να νιώθουμε το συναίσθημα της ντροπής το οποίο προέρχεται από τη δική μας δυτική ατομοκεντρική αντίληψη της ζωής μας. Άλλη μία σημαντική προϋπόθεση για μια σωστά εφαρμοσμένη κριτική είναι η καλή γνωριμία των ατόμων μεταξύ τους εντός του συλλογικού σώματος ώστε μαζί με την κριτική να μπορεί να υπάρχει και *πρόταση βελτίωσης*. Άρα πριν μπορέσει να δομηθεί μία διαδικασία κριτικής και αυτοκριτικής μεταξύ συντρόφων, πρέπει πρώτα να δομηθεί μία άλλη, κοινή, αντίληψη δέσμευσης, συλλογικής ζωής και συντροφικότητας. Η απλή αναπαραγωγή ενός εργαλείου κριτικής και αυτοκριτικής σε ένα κίνημα που δεν έχει ακόμα αναπτύξει τα παραπάνω, όχι μόνο δεν θα είναι αποδοτική, αλλά πιθανόν να είναι και καταστροφική. Στη διαδικασία της κριτικής και αυτοκριτικής, όπως και στο *tekmil*, και στην *πλατφόρμα* (platform), τηρούνται κανονισμοί ώστε να αποδίδεται στη διαδικασία μία συμβολική σοβαρότητα, ανάλογη της σημασίας της εν λόγω πολιτικής διαδικασίας. Η βαρύτητα της διαδικασίας εκφράζεται (και) μέσα από τη σοβαρότητα σε αυτή: οι συμμετέχοντες και οι συμμετέχουσες δεν μιλάνε μεταξύ τους, δεν πίνουν, δεν τρώνε, δεν καπνίζουν και δεν κάνουν οτιδήποτε μπορεί να φέρει σε δύσκολη θέση ή να είναι αιτία παρεξήγησης. Πολλές φορές αντιλαμβανόμαστε τέτοιους κανονισμούς με όρους αυστηρής πειθαρχίας, αλλά μόνο αυτό δεν είναι. Είναι ζήτημα πολιτικής κουλτούρας και αποϊστικής- σοσιαλιστικής ηθικής και αυτοπειθαρχίας πάνω στη βάση του συντροφικού σεβασμού.¹³

Επίσης άλλη μία βασική προϋπόθεση της διαδικασίας της κριτικής είναι να μην γίνεται διάλογος, να μην υπάρχει αντίλογος ή αντιπαράθεση ή εκδικητική κριτική ή απάντηση στην κριτική με κριτική. Η λογική εδώ είναι όταν ένας σύντροφος μας μας κάνει κριτική, πριν απαντήσουμε κάτι που πιθανόν να είναι “αμυντικό” ή “αμυντικό μέσω της επίθεσης”, κάτι που προέρχεται από τη δυσκολία που όλοι και όλες έχουμε όταν ακούμε μία κριτική που πιθανόν να μας κάνει να νιώθουμε άβολα, να δώσουμε χρόνο να ακούσουμε το σύντροφο μας, να σκεφτούμε την κριτική του, να της δώσουμε προσοχή και να την κατανοήσουμε. Για τον λόγο αυτό κάθε άτομο μιλάει μόνο *μια φορά* στον κύκλο της κριτικής και αυτοκριτικής.

13. Για να γίνει η σημασία αυτού πιο κατανοητή: Πως θα μας φαινόταν τη στιγμή που δεχόμαστε μια κριτική ή όταν κάνουμε μια βαθιά αυτοκριτική, οι σύντροφοι και οι συντρόφισσες μας να πίνουν καφέ, άλλος να ζητάει τσιγάρο άλλος να τρώει και κάποιοι άλλοι να συνομιλούν για άσχετο θέμα; Είναι έλλειψη σεβασμού στη διαδικασία, στο συντροφικό σώμα αλλά και στο επίδικο.

Στην δυτική – ατομοκεντρική – κουλτούρα η κριτική αντιμετωπίζεται ως επίθεση· αντιθέτως στην κοινοτική κουλτούρα αντιμετωπίζεται ως δώρο για την αναδημιουργία του ατόμου εντός της κοινότητας του. Άλλωστε, όπως ειπώθηκε και παραπάνω, η κριτική γίνεται στα κοινωνικά χαρακτηριστικά του ατόμου που δε συνάδουν με τις αρχές –τις κοινά συμφωνημένες αρχές- της κοινοτικής ζωής, επομένως η κριτική έχει πολλαπλούς αποδέκτες και όχι μόνο το άτομο που δέχεται προσωπικά την κριτική. Η διαδικασία της πλατφόρμας (platform) είναι μια ενισχυτική μέθοδος προς αυτήν την κατεύθυνση.

Tekmil

Το tekmil θα μπορούσαμε να το προσδιορίσουμε σαν μια φορμαρισμένη, τυπική, ολιγόλεπτη, απολογιστική διαδικασία που γίνεται σε καθημερινή, εβδομαδιαία και μηνιαία βάση. Το tekmil γίνεται σε κάθε δομή, υποδομή, διαδικασία και δράση του Κουρδικού Κινήματος Ελευθερίας αλλά εφαρμόζεται με επιτυχία και στη Συνομοσπονδία της Β. Α. Συρίας, τόσο από τις αμυντικές δυνάμεις όσο και από τις υπόλοιπες κοινωνικές δομές. Το tekmil είναι η διαδικασία που δίνεται ο ειδικός χώρος στο μέλος ώστε να ασκήσει κριτική ή αυτοκριτική, να κάνει προτάσεις και εκτίμηση της κατάστασης. Στο τέλος της διαδικασίας, το μέλος που είναι επιλεγμένο για τη διεξαγωγή του tekmil βάση του καταστατικού πλαισίου της εκάστοτε δομής, εμβαθύνει στις κριτικές που έχουν γίνει, προτάσσει λύσεις εντός του καταστατικού πλαισίου, φιλτράρει τις ενημερώσεις και τις κριτικές αν δεν είναι εντός του κοινά συμφωνημένου καταστατικού πλαισίου και μεταφέρει τις ενημερώσεις από το tekmil στην αμέσως επόμενη βαθμίδα οργάνωσης. Αν ένα μέλος, νιώθει ότι αδικήθηκε ή ότι του ασκήθηκε κριτική η οποία δεν ισχύει μπορεί να το αναφέρει στο αρμόδιο όργανο ή οργανωτικό επίπεδο σε δεύτερο χρόνο μιας και μια βασική προϋπόθεση στη διαδικασία της κριτικής και αυτοκριτικής είναι η απουσία ανταπάντησης.

Platform / Πλατφόρμα

Η πλατφόρμα είναι μία άλλη μέθοδος που χρησιμοποιεί το κουρδικό κίνημα ώστε το άτομο να γνωρίσει τον/την εαυτό/ή του εντός της κοινότητας του/της και η κοινότητα να γνωρίζει καλύτερα το κάθε άτομο και τα κοινωνικά χαρακτηριστικά από τα οποία πηγάζουν οι συμπεριφορές του. Στην ουσία είναι μια αναφορά - έκθεση του καθένα και καθεμίας προς το συλλογικό του/της σώμα. Έτσι, εντός του συλλογικού σώματος όλα τα άτομα γνωρίζουν τις κοινωνικές και ταξικές καταβολές όλων ανάμεσα τους. Οι πλατφόρμες γίνονται πάντα στο τέλος κάθε εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Υπάρχουν και μη τακτικές πλατφόρμες, που καλούνται επί τούτου, για να χειριστούν κάποια συγκεκριμένη κριτική απέναντι σε κάποιον αγωνιστή/ αγωνίστρια. Το σύστημα αυτό έχει εφαρμοστεί και στην Β. Α. Συρία και αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο όχι μόνο κριτικής και αυτοκριτικής αλλά και “πολιτικής διαμόρφωσης” της κοινωνίας, καθώς, όπως ειπώθηκε, καμία κριτική δεν αφορά μόνο αυτόν που τη δέχεται –αφορά όλους και όλες μας που έχουμε διαμορφωθεί από το ίδιο σύστημα και φέρουμε λιγότερο ή περισσότερο τις ίδιες παθογένειες. Για παράδειγμα μία πλατφόρμα εντός μίας κοινότητας για ένα πατριαρχικό έγκλημα “τιμής” έχει μεγάλη σημασία και για την πολιτική επιμόρφωση της κοινότητας.

Αυτόνομες γυναικείες οργανώσεις εντός μικτών δομών

Οι γυναίκες σε κάθε πτυχή του Κουρδικού Κινήματος Ελευθερίας διατηρούν τις *αυτόνομες δομές* τους. Εντός των δομών αυτών διατηρούν τις δικές τους διαδικασίες τους (πχ. tekmil). Μία γυναίκα αγωνίστρια συμμετέχει τόσο στην αυτόνομη γυναικεία δομή της, όσο και μέσα στη μικτή. Άρα συμμετέχει στο tekmil και της αυτόνομης γυναικείας δομής και σε αυτό της μικτής. Μια γυναίκα θα συμμετέχει στο tekmil της κοινότητας της, για παράδειγμα, και ως άτομο αλλά και εκπροσωπούμενη από την αυτόνομη γυναικεία οργάνωση. Αν μία γυναίκα συντρόφισσα θέλει να ασκήσει κριτική σε μία άλλη γυναίκα συντρόφισσα προκρίνεται αυτό να γίνει εντός της αυτόνομης γυναικείας δομής και του δικού της tekmil.

Για περισσότερο υλικό για το Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας, στα ελληνικά:

azadi.gr.wordpress.com

Για επικοινωνία:

adm_gr_info@proton.me

Για περισσότερες πληροφορίες για το *Academy of Democratic Modernity*:

democraticmodernity.com

Εκδόσεις στα ελληνικά:

Academy of Democratic Modernity, *Ευκαιρίες και Κίνδυνοι εντός του Τρίτου Παγκόσμιου Πολέμου*, 2023.

Academy of Democratic Modernity, *Η θεωρία της δημοκρατικής νεωτερικότητας ως οδηγός για την οικοδόμηση ενός νέου διεθνισμού*, 2023.

Η. Kirmizigül, *Η αφήγηση του συνεδρίου «Revolution in the Making». Μαγική φόρμουλα: Jin, Jiyan, Azadi*, περιοδικό *Jineoloji «Τρόποι αντίστασης των γυναικών»*, 2019.

Rojava Information Center, *Πέρα απ' την πρώτη γραμμή. Η οικοδόμηση του δημοκρατικού συστήματος στη Βόρεια και Ανατολική Συρία*, 2022.

Women Defend Rojava, *Η Αντίσταση των γυναικών στη Βόρεια και Ανατολική Συρία. Πώς οργανώνονται οι γυναίκες ενάντια στον τουρκικό κατοχικό πόλεμο*, 2020.

Women Defend Rojava, *Οι επιπτώσεις της τουρκικής εισβολής στη ΒΑ Συρία στις γυναίκες και τα παιδιά*, 2019.

Α. Οτσαλάν, *Απελευθερώνοντας τη ζωή, Στάσει Εκπύπτοντες*, 2017.

Α. Οτσαλάν, *Δημοκρατικός Συνομοσπονδισμός, Στάσει Εκπύπτοντες*, 2017.

Διεθνιστική Κομμούνια Ροζάβας, *Να ξανακάνουμε πράσινη τη Ροζάβα*, Εκδόσεις Ευτοπία, 2019.

Επαναστατική παιδεία. Σημειώσεις από το πρώτο εκπαιδευτικό σεμινάριο του Ινστιτούτου Γυναιολογίας Andrea Wolf στη Ροζάβα, 2023.

Μ. Knapp, Ε. Ayboga, Α. Flach, *Η επανάσταση στη Ροζάβα. Δημοκρατική αυτονομία και γυναικεία απελευθέρωση στο Συριακό Κουρδιστάν, Άπατρις*, 2017.

Ο κουρδικός αγώνας για την ελευθερία και ο (αντι)ιμπεριαλισμός στον 21ο αιώνα. Συνέντευξη με τον Rıza Altun, 2023.

Στόχος μας είναι ένα ελεύθερο, δημοκρατικό και ανεξάρτητο Κουρδιστάν, όχι ένα έθνος-κράτος. Συνέντευξη με τους Besê Hozat και Cemil Bayik, συμπροέδρους του ΚΚΚ, σχετικά με τις αρχές, τους στόχους, τα επιτεύγματα και τις σχέσεις του Κουρδικού Κινήματος Ελευθερίας, 2021.

Το Παράδειγμα της ΚΚΚ, Μια συνέντευξη με τον Duran Kalkan, Μέλος του Εκτελεστικού Συμβουλίου της Ένωση Δημοκρατικών Κοινοτήτων του Κουρδιστάν (ΚΚΚ) για τις φιλοσοφικές και πολιτικές αρχές της, 2021.

Η παρούσα προσούρα αποτελεί σύνοψη του τετραήμερου σεμιναρίου που οργανώθηκε από την Ακαδημία της Δημοκρατικής Νεωτερικότητας (Academy of Democratic Modernity) το Μάιο του 2023 με τη συμμετοχή μελών πολιτικών συλλογικοτήτων, φεμινιστικών ομάδων, ελευθεριακών σχημάτων, κοινοτήτων αγώνα και οικολογικών αγώνων από όλη την Ελλάδα. Την καταγραφή των πρακτικών καθώς και την επιμέλεια του υλικού ανέλαβε ομάδα από τις συμμετέχουσες και τους συμμετέχοντες του σεμιναρίου με στόχο να μπορέσουμε να μοιραστούμε όσα μάθαμε και συζητήσαμε με όλες και όλους όσους συμμετέχουν σε αναρχικές ή αριστερές οργανώσεις και συλλογικότητες, φεμινιστικές ομάδες, ελευθεριακά σχήματα, συνδικαλιστικά και κοινωνικά μορφώματα, καθώς και όσες/όσους συμμετέχουν σε οικολογικούς αγώνες και τοπικές πρωτοβουλίες, όπως και κάθε άλλη και άλλο που αγωνίζεται και προσπαθεί να δομήσει μία εναλλακτική ενάντια στον καπιταλισμό.

**Για περισσότερο υλικό για το
Κουρδικό Κίνημα Ελευθερίας, στα
ελληνικά:
azadi.gr.wordpress.com**

**Για επικοινωνία:
adm_gr_info@proton.me**